

LOVEC

XLVI. LETNIK ŠT. 2 MAJ 1963

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

**K ROJSTNEMU DNEVU,
DRAGI LOVSKI TOVARIS
MARŠAL TITO,
TI ISKRENO ČESTITAMO
IN OD VSEGA SRCA ZELIMO
SE NADALJE VSO SREČO
IN ZDRAVJE TER OBILO
OGNJA IN RAZVEDRILA
NA LOVSKIH POLJANAH!**

SLOVENSKI LOVCI

Pogled nazaj

Slavko Kovač

Izredno ostra zima je letos močno prizadela lovišča, hkrati pa zahtevala od lovcev mnogo požrtvovalnosti in prizadevanja pri reševanju divjadi. Kljub temu bo prav, če pogledamo ali so bili naši ukrepi za zaščito, reševanje in krmljenje divjadi zadostni in učinkoviti.

Pregled lovišč v najtežji zimski dobi je pokazal marsikje velike pomanjkljivosti in precejšnjo nepripravljenost. Največje izgube srnjadi izkazujejo gorska in hribska lovišča. To je tudi razumljivo, saj je poleg debele snežne odeje prizadelo srnjad tudi močno pomanjkanje hrane. V teh loviščih so pretežno iglasti gozdovi, ki imajo zelo malo podrasti in nudijo srnjadi pozimi le skromno hrano. Zato srnjad močno oslabi in ni kos ostri zimi in visokemu snegu. Žal so le redka lovišča, ki imajo pripravljena stalna zimska krmišča za srnjad in na voljo zadostno količino hrane. Po večini so v družinah bili »plat zvona« šele, ko je bila divjad že v stiski in močno oslabela. Zasilno krmljenje brez krmišč, ki bi jih bila divjad navajena in s krmo, ki je po večini neprimerna in slabe kvalitete, je lahko res le zasilno, nikakor pa ne resno gojitveno delo.

Letošnja zima opozarja lovske družine, da jih čaka še veliko gojitvenih del v lovišču. Ugotovile so lahko, kje bo nujno postaviti stalna krmišča in kje zasaditi krmne površine z raznim grmičevjem in drevesnimi vrstami, ki jih srnjad pozimi objeda. Nujna za lovišča je tudi obdelava krmnih njiv, ne toliko za prehrano srnjadi poleti, ampak za pridobivanje zimske hrane (oves, detelja, vejniki itd.). Primerno zalogo zimske krme mora v bodoče imeti vsako lovišče. V primeru, da se hrana zaradi mile zime ne porabi, jo je na pomlad še vedno možno prodati. Ne sme pa se več dogajati, da bodo lovci prosjačili za krmo pri kmetih, ki so največkrat sami v zadregi zanjo.

Precejšnjo škodo na oslabei in v visokem snegu neokretni srnjadi so napravili psi in lisice. Posebno v loviščih, kjer so lovci premalo dosledni in ne pokončujejo dovolj energično klatečih se psov, so se vršili pravi pokoli. V celjskem okraju so vse občine razglasile pasjo zaporo in je to pomenilo krepko pomoč pri zaščiti divjadi. Kljub temu je bila pazljivost lovcev nujna, saj so glavni škodljivci psi, ki jih lastniki spuščajo z verige ponoči in je v tem

primeru edina učinkovita zaščita odstrel in pokončanje teh psov.

Odkar obstoja prepoved strupljenja, je opaziti precejšen porast lisic v gorskih in hribskih loviščih. Po dve ali tri lisice so uspešno napadale kos srnjadi, ki se je vdiral globoko v sneg in še tako močna in odporna žival ni mogla lisicam ubežati. Zato bi morali misliti o izjemni možnosti, da v loviščih, kjer ni možen odlov lisic na drug način, pooblastimo posamezne izprašane lovske čuvaje, da izvedejo strupljenje in seveda vodijo točno evidenco o uporabi strupa.

Razumljivo je, da bodo ostre zime tudi v bodoče kljub urejenemu lovišču zahtevale svoj delež. Te ga lahko z gojitvenimi napravami, izboljšanim nadzorom in pravilnim gojitvenim odstrelom občutno zmanjšamo. Dejstvo, da je 60—80 % poginule srnjadi lanskim mladičev, naj bo v premislek onim družinam, ki še vedno niso razumele, da je pri gojitvenem odstrelu prvenstveno potrebno odstreliti vse slabe mladiče in sploh občutneje poseči z odstrelom med mladiče, zaščititi pa vse dobre in močne srne. Sigurno ni naključje, da so izgube občutne ravno v loviščih, kjer so zanemarili odstrel slabih mladičev in sploh šibke srnjadi in odstreljevali vse kar je prišlo pred cev ter se pregrešili tudi z odstrelom vodečih srn.

Ker večina družin redno vsako zimo krmi fazane, je tudi letos bilo zanje najboljše poskrbljeno. Seveda pa so se tudi pri krmljenju fazanov pokazale pomanjkljivosti, ki jih v bodoče ne sme biti. Ker je zima nastopila precej zgodaj, je presenetila površne družine, ki ne pripravijo krmišč pravočasno in jih tudi ne založe tako, da fazani ob nastopu zime niso vedeli kje iskati hrano. V marsikateri družini posvetijo tudi premalo pozornosti napravi krmišč. Ta so navadno primitivna, slabo narejena, prenizka in premajhna. Res je, da so takšna krmišča za silo uporabna v milih zimah, vendar moramo biti vedno pripravljene na najhujše in nam krmišča, ki se pod snegom sesedejo ali pa jih zamete sneg, nič ne koristijo. Običajen izgovor, da krmišča podero nepoklicani, so jalovi in drže pri primitivnih krmiščih, ki jih lahko podremo z nekaj sunki. Močno, stabilno krmišče, ki ga postavimo sporazumno in z vednostjo lastnika zemljišča, pa bi lahko razdril nekdo le z daljšim naporom in primernim orodjem. To pa je le redek primer. Precejšen problem je bila tudi prehrana fazanov. Skoraj vsem družinam je primanjkovalo piče, ker niso računali s tako dolgo zimo. Izkazalo se je tudi, da bo v bodoče treba pripraviti bolj pestro zalogo, kajti fazani so v drugi polovici zime zelo slabo pobirali zrnato hrano. Navadno je temu vzrok pomanjkanje peska, ki izzove prebavne motnje. Fazan močno pogreša svežo hrano in beljakovine. Temu je možno odpomoči s krmljenjem gomoljev topi-

namburja, ki je zelo odporen proti zimi. V manj mrzlih dneh pa nudimo rezine krmne pese, repe, nagnitih jabolk itd. Odlična hrana je posušen plod jerebice, ki si ga lahko priskrbe v zadostni količini predvsem družine v loviščih, kjer to drevo raste. Jerebika obrodi skoraj vsako leto. Precej zelenja, čeprav posušenega, si naberejo fazani iz senenega zdroba. Fazan je tudi meso-jedec in je izredno hvaležen, če mu na krmišču za spremembo nudimo meso. Odrte lisice, mačke, pse, dihurje itd. oključujejo in skrbno oberejo tako, da ostanejo sama okostja. V pomanjkanju tega jim navežemo v krmišča kepe svežega govejega loja. V taka krmišča bomo seveda kot goste privabili siničke in jim iz srca privoščili skromno hrano. Fazani bodo ob tako pestro oskrbovanih krmiščih prebili zimo v odlični kondiciji. To je seveda važno, ker prično kure zgodaj nesti in je letni prirastek veliko večji, medtem ko bo slabo hranjen in shiran stalež fazanov zaradi kasne in skromne nesnosti imel slab prirastek. Dejstvo, da lahko fazanom poleg koruze in žitnih odpadkov nudimo tudi hrano, ki je občutno cenejša, je važno tudi za družinsko blagajno. V letih, ko obrodi hrast, je možno zrnato hrano v veliki meri nadomestiti z želodom. V nekaterih družinah krmijo tudi star fižol. Tega pa je treba nuditi le v malih količinah, zlasti tam, kjer fazani nimajo dovolj peska. Fižol se namreč v golši napne in znani so pogini zaradi počene golše.

V hudi zimi se je posebno izkazala prednost goščav za zaščito divjadi pred snegom, mrazom in vetrovi. Kjer goščav ni, se je divjad predstavila ali celo izselila iz lovišča. Zato bo odslej gotovo vsaki družini jasno, da je nujno ohraniti goščave in po možnosti napraviti še nove remize, ki bodo v bodoče nudile zaščito divjadi.

Pastorka pri krmljenju je bila poljska jerebica in so pri tej divjadi sigurno izgube največje. V izrazito nižinskih loviščih z močnim staležem poljskih jerebic bo v bodoče nujno pripraviti prezimovališča in organizirati odlov jerebic. Prezimovališča bi lahko pripravili za več lovišč skupaj. Če je stalež velik, je namreč praktično nemogoče krmiti vsako kito. Z odlovom pa bi preprečili velike izgube, ki nastanejo, če se puste jerebice zasnežiti in nato pod snegom obnemorejo. Vsekakor intenzivna gojitev jerebic ne bo možna brez zimskega odlova in prezimovanja osnovnega razplodnega staleža.

V loviščih z manjšim staležem poljskih jerebic pa bo treba bolj organizirano pripraviti krmišča, da se jih jerebice navadijo že jeseni. Pri tem nam bodo dobro služila opazovanja iz preteklih zim in bomo v krajih, kjer se jerebice najraje zadržujejo, postavili že v jeseni preprosta krmišča. Način, ki smo ga uporabljali letos tj., da smo iskali jerebice takrat, ko so bile že

v hudi stiski, nam ni ravno v čast in je le izhod v sili.

V svojem članku sem namenoma navedel slabosti, ki so se pokazale pri zimskem krmljenju in reševanju divjadi. S tem nisem hotel zmanjšati zaslug onih lovcev in lovskih družin, ki so storile vse, da bi pomagale divjadi v katastrofalni zimi. V teh družinah so lovci kljub težkim pogojem požrtvovalno reševali divjad iz zametov, prenašali težke tovore hrane, delali gazi ter uvedli v loviščih dežurno službo. Zato zaslužijo vse priznanje. Naša naloga za bodoče pa je, da se na izkušnjah učimo ter pripravimo vse potrebno, da nas bodoče zime ne bodo več presenetile. Onim lovskim družinam pa, ki so v hudi zimi zanemarile lovišča in prepustile divjad usodi, bi bilo nujno odvzeti lovišča, ker nimajo moralne pravice, da še nadalje z njimi upravljajo.

Naše glasilo Lovec in še kaj

Stane Mlinar

Lovec v naši družbi, ki živi v duhu napredka v lovstvu, ne more prezreti težko pričakovanega našega glasila. Z zanimanjem ga vzame v roke in morda že prvi večer predela ter prečita. Če pa smo to delali skozi, od kar list izhaja, se nam kažejo nekako tri obdobja, ki se nanašajo na vsebino lista. Vsa tri obdobja, ki jih po svoje delim, so imela svoj pomen.

Takoj po vojni je moralo glasilo mnogo priinašati o novem družbenem redu, predvsem pa prikazati, da je tudi v lovstvo prodril čas demokratičnega upravljanja.

Iz drugega obdobja smo razbirali predvsem strokovne napotke, za dvig lovske kulture in lovskega gospodarstva, da bi se tako najhitreje približali ostalim gospodarskim panogam.

Da se je oboje uresničilo nam pa priča vsebina zadnjega časa. Saj imamo večkrat možnost ugotoviti viden napredek, ki je izražen celo v številkah, tako za gospodarsko kakor organizacijsko napredovanje. Razumljivo je, da nas vse to bodri še k vse večjemu napredku, kar pa bi bilo brez strokovnega lista in literature le nemogoče.

Kljub dobrim stranem pa nas včasih še kaj moti. Zaradi svojega mnenja bom prišel morda z nekaterimi pisci v nesoglasje. Oslanjam pa se na to, da v svojem mišljenju nisem osamljen.

V zadnjem času se namreč vse pogosteje piše o lovu v tujini. Drugo, da vsebuje lovec vedno več prevedenih člankov tujih avtorjev.

Vsekakor je prav, da tudi vemo, kako love drugod. Težko razumljivo pa je to, da se ob vsemu še toliko vpletajo tujke. Saj bo kar vprašanje, s kakšno izobrazbo se bomo lovci sploh še razumeli.

Morda so v tem tudi vzroki, da je marsikatera številka Lovca zelo monotona. Tudi na poudarke, naj se lovci oglašaja s članki, imamo bojazen, da se brez zadostne izobrazbe ne moremo z njimi uveljaviti.

Res je, da je svet vse zahtevnejši. Vendar pa mislim, da naša narava in življenjski pogoji za vse to ne vesta. Prilagajati bi se morali vse bolj pokazatelju prakse, predvsem pa dati več priznanja domači besedi in domačim strokovnjakom.* Saj imajo za sabo mnogo del, ki so jih znali vskladiti z našimi naravnimi pogoji in postavili naše lovstvo na zadovoljivo raven. Predvsem pa je potrebna še beseda iz vrst lovskih družin, če pomislimo, da so tu tisti tisoči ljudi, ki odločajo in sodijo naši divjadi. Ta beseda pa bo seveda koristna le takrat, kadar bo stvarna in ne bomo prikrivali slabosti ter morda izstopali le ob podvigih. Zato naj ne bi bilo odveč, če bi opisal le nekatere težave in ki so mi najbolj znane iz svoje lovske družine.

S poverjenjem lovišč lovskim družinam smo nedvomno sprejeli velike naloge in odgovornost. Pa četudi tvorijo lovske družine le skupine prostovoljnih ljudi, ki jih je naravno nagnjenje privedlo do tega, nastajajo težave z upravljanjem.

V našem primeru gre namreč za hribsko lovišče z obsegom 5750 ha lovne površine. Zavoljo pasivnosti hribovskih lovišč ne moremo držati poklicnega čuvaja, zato pade kontrola lovišča le na članstvo. In če bi lahko to dolžnost razdelili na vseh 34 članov, bi bilo še znosno. Tako pa sloni to breme le na 50 % članstva. Da je tako, pa so objektivni in seveda tudi subjektivni vzroki. Tako smo imeli namreč v minulih sezonah kar pet članov nepokretnih. Večje število pa jih zaradi starosti ne moremo bremeniti. Tretji so upravičeno zadržani, četrti pa še nezainteresirani zaradi česar je spregovorila tudi že radirka. Plus vsemu temu pa je 70 % članov uslužbenih pri rudniku, ki so vezani na vsakodnevno službo, v zimskih mesecih še celo vse nedelje.

K sestavi članstva je prištevati tudi sprejemanje novih članov, kar pa je seveda zopet poglavje zase. Po načelu demokracije, ki je danes pri nas v praksi, ima vsak državljani pravico vstopa v lovske vrste, kdor ima za to moralne pogoje. Vendar pa to ne zadostuje. V mnogih primerih lahko opazimo željo posameznikov do tega športa, žal marsikateremu zaradi gmotnega stanja to ni mogoče. To seveda tudi ne vzbuja začudenja, če pomislimo, da danes zah-

teva vstop v članstvo predvsem pa divje cene sodobnega lovskega orožja, velike vsote. Zato opazamo, da je vstop mogoč le slojem z višjimi dohodki, kar pa je večkrat rezultat, da pridobimo le hladnejše ali bolj nedeljske lovce. Tistim pa, kakor je razvidno, da bi se žrtvovali in v loviščih svojo dolžnost opravili, je spričo navedenega nemogoče.

Konkretno je v naši lovski družini že dolgo želja, da pridobimo v družino vsaj enega člana Ljudske milice, ki nam bi bil potreben v mnogih primerih. Vendar zaradi navedenih vzrokov ne uspemo.

Pod takšnimi pogoji torej životarimo in kakor sem že omenil, pade precejšen del planskih in ostalih nalog le na del članstva. Verjetno je podobno povsod. Zato so tudi v letošnji zimski katastrofi aktivnejši člani vzeli pri podjetju po več dni letnega dopusta in šli v najhujšem divjadi na pomoč.

Vse navedene težave pa bi bile ob dobri volji še znosne, če nas ne bi težile stvari, katerim pa nismo več kos.

Z ozirom na bonitiranje lovišč so nam bile dane nove gospodarske naloge, ki se nanašajo predvsem na gojitev in obvezen stalez divjadi. Pri tem reguliranju pa nismo lovci sami, ampak vsi psi in končno vse prebivalstvo. Rezultat minule sezone pri nas je bil, da smo odstrelili 25 srnjadi. Trinajst kosov so do sedaj pokončali klatači se psi. Tri živali so onesposobili zankarji, kar izgleda, da bomo kmalu lahko rekli »vsak pol«. Ob takšnem stanju bo imel morda kdo pomisleke, da nismo lovci storili potrebnega. Tega si ne očitamo, saj so posamezniki, ki so v preteklosti dosegli tudi do tisoč točk letno pri uničenju roparic. Pri tem je bilo v dobrem letu uničenih tudi 173 psov. Če pri tem povem, da je pri občini registriranih 1200 psov in se število z neregistriranimi še dvigne, potem seveda število uničenih psov nič ne pomeni.

Letošnja neizprosna zima je sicer prisilila, da je v smislu zaščite divjadi izdal okraj odlok o priporu psov. Odlok je prišel preko občine, žal pa z precejšnjo zamudo in predvsem šele na pobudo lovcev. Z odlokom so bile obveščene vse lovske družine v občini, da se lahko vsi prosti psi pokončajo. Pri tem pa kakor da ne bi smel biti, ni bil zajet veterinarski higijeničnik (konjač), s čimer je bilo zopet poudarjeno, da smo le lovci dolžni čuvati divjad. In seveda takoj, ko so lovci začeli ukrepati, je nastal odpor prebivalstva in smo se znašli tudi že na poravnalnih svetih in se srečali celo s fizičnimi obračuni.

Tovariši lovci, ali je res vse to potrebno?

Že pred desetimi leti, kakor je razvidno, smo si lovci sami natvezli, da mora veljati lovski pes s povprečno ceno morda celo 25 000 din, da bi bilo lahko tudi za ostale pse tako. Po sedanji praksi pa izgleda, da kaznujemo le sami sebe, saj moram po družinskem poslovníku plačati

* Več kakor napišejo, ne moremo objaviti. Ur.

2000 din v kinološki sklad zato, ker psa nimam. Torej s predvideno centimetrsko višino in dolžino ali celo brez nje, mora stati veliko denarja. Pes volčjak pa, ki že leta mesari po loviščih in ga je možnost dobiti za vsakim plotom, stane le 300 ali 1000 din letne takse.

Ob vsem tem se je čuditi le našim gospodarstvenikom, da lovcev ne slišijo in ne priznavajo lovskega gospodarstva, ki ga lovci ne bomo rešili brez vskladitve skupnih interesov in nove zakonite podlage, ki bi lahko spremenila zorni kot pod katerim nas danes gleda prebivalstvo.

Ob takšnem stanju da tudi mnogo misliti, ker smo z dneva v dan glasnejši z našim lovskim turizmom, kako neprijetno bi bilo voditi v lovišče tujce, mogoče razgledanega lovca, ki bi se srečeval s tolikšnimi psi.

No, kar bi prešteval k razveseljivim dogodkom, bi bilo to, da je iz pogostih razprav razvidno, da lovci kljub težavam posvečajo mnogo truda gojitvi srnjadi. Ta pozornost je tudi nad vse potrebna, če pomislimo, da ima pretežni del Slovenije pogoje za to in je torej srnjad nekako osrednja divjad naših lovišč. Iz statistike je tudi razvidno precejšnje napredovanje, predvsem kar se tiče staleža. Tudi trofeje se bližajo zaželeni ravni. Mislim pa, da bo treba misliti še na težo srnjadi, ki je pa ne bo lahko zvišati. Ne bilo bi težko naštetih faktorje, ki mogoče še kvarno vplivajo na to.

V lovišču naše družine, lahko rečem, da ima srnjad idealne pogoje glede prehrane. Predvsem še, ker je masiv našega hribovja iz apnenca. Kljub temu pa se nam pojavljajo izrodki, zaradi česar smo v štirih letih odstrelili dva popolnoma

bela mladiča in eno svetlo srno.** Dva srnjaka z belimi lisami na glavi sta bila vidna, ki pa še nista prišla pred cev.

Če pomislimo, kako se srnjad drži svojega domovanja in živi pravo družinsko življenje, potem je tudi sorodstvena dednost neizogibna. Zavaljo tega mislim, da bi na splošno le ne škodovala osvežitev krvi. Tudi mnenje, da je do današnjih uspehov doprinesla vse to puška, oziroma gojitveni odstrel, je napačno. Bodimo iskreni in priznajmo, da je ravno toliko tudi škodovala. Če pomislimo na družine, ki imajo številnejši odstrel in sorazmerno malo število lovcev z ustreznim orožjem, je zmaličenje (deformacija) odstrela neizogibno, predvsem ob kratkem in neugodnem času odstrela srn. Mnenje nekaterih lovcev, da mora srnjak pasti v juniju, je napačno. Saj ga imamo čas izbirati šest mesecev. Za odstrel potreben se nam bo pokazal morda le za čas prska ali še pozneje.

Z namenom za zvišanje teže srnjadi, bomo morali opustiti predvsem to, da ne bomo rekli, tam in tam je en težek srnjak potreben za odstrel ali stara velika srna. Predvsem nam ne bo smela biti privlačna trofeja. Kajti krepkejše potomce bodo verjetno lahko dali le močnejši predniki.

Želeni uspeh pri tem pa bomo dosegli šele, ko bomo opravili vse že prej naštete ovire in pomanjkljivosti — ker se divji lovci in psi mesarji na kakovost in stalež ne ozirajo. Temu je tudi priča označena trofeja na sliki,⁺ ko je bil srnjak žrtev klatečih se psov.

** Sam in posamezen pojav beličnosti še ne pomeni degeneracije srnjadi. Ur.

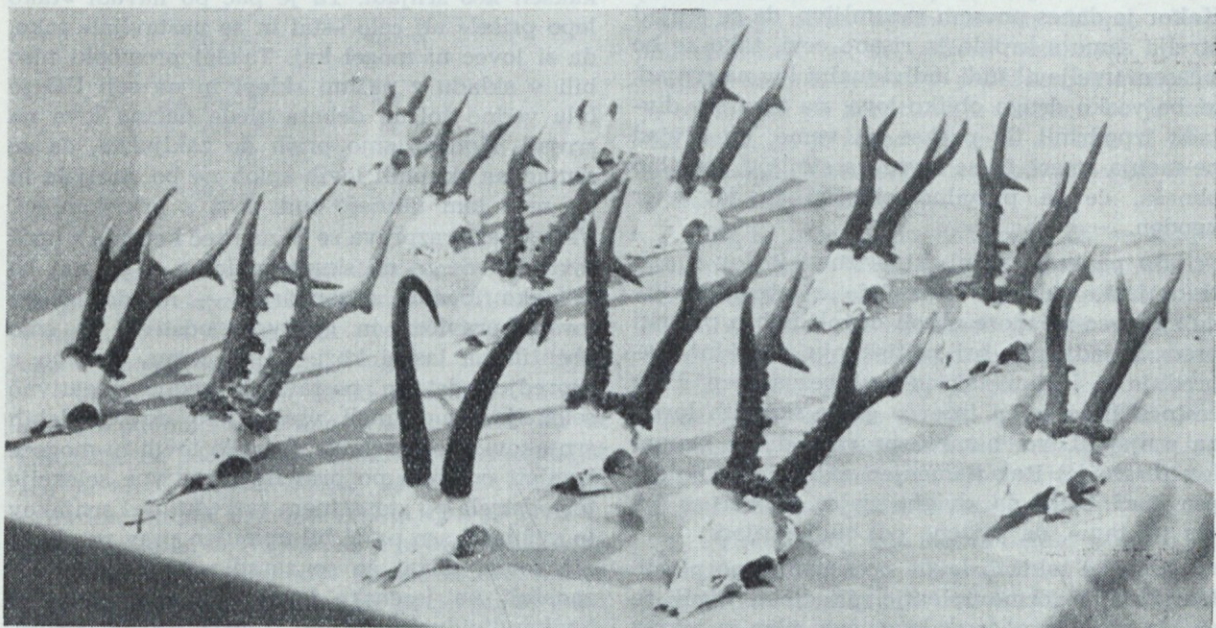

Foto S. Mišnar

Lov na srnjad

Ivan Grögl

Mnogo smo brali v našem glasilu o gojitvi srnjadi. Naši članki so bili zelo kvalitetni. Lahko trdimo, da je marsikateri star lovec bral v teh člankih zanimivosti, ki jih ni poznal.

Tudi o odstrelu srnjadi je bilo napisanih nekaj vrstic, toda o načinu lova zelo malo. Verjetno smo se zadovoljili s tem, kar določa zakon, da se pač srnjad lovi na čakanju, na zalazu in na pritiskanju. Prirejati brakade na srnjad ni v skladu z zakonom, niti z lovsko pravičnostjo. Če so to določilo družine dosledno upoštevale, je veliko vprašanje. Ne moremo trditi, da so družine prirejale brakade tudi na srnjad. Vemo pa, da je le-ta padala tudi na brakadah in da je zelo malo družin, ki so upoštevale tozadevno določilo zakona in lovile srnjad le na pritiskanju. To »zvestobo« starem načinu lova so družine opravičevale z izgovorom, da je teren v lovišču takšen, da je vsak lov s pritiskanjem že vnaprej obsojen na neuspeh. Le pes je v stanju pognati srnjad pred lovca. Ponekod je prevladovalo splošno mnenje in prepričanje »iz prakse starejših lovcev« da se lov s pritiskanjem ne obnese, ker pri tem načinu srnjad menja smer premika.

Tistim, ki se štejejo med stare lovce, naj bo razumljivo, da nimam namena nikogar žaliti. Kakor je danes povsem razumljivo, da se srnjad strelja samo s kroglo iz risane cevi, tako se bo s časom uveljavil tudi individualni lov na srnjad, ki bo vsako drugo obliko lova, na to vrsto divjadi, izpodrinil. Iz prakse pa vemo, da divjad ne menja smeri, če se lovec na stojišču pravilno obnaša, če je pravilno oblečen in je veter ugoden.

So pa tudi takšni, ki priznavajo lov z pritiskanjem, toda ga zavračajo z utemeljitvijo, da se lovec ne more nikoli dovolj dobro prikriti pred divjadjo, ki pri pritiskanju previdno napreduje in je zato takšen lov brezuspešen. Prav često slišimo še en izgovor glede skupnih lovov na srnjad. Lovci namreč pravijo, da je skupni lov (brakade) itak namenjen zajcu in da imajo psa tudi zato, da dvigne zajca. Zgodi se pa »tu pa tam«, da prižene pes tudi srnjad.

Uspehe takšnih lovov ocenjujemo po plenu. Marsikdaj lovci ne uplenijo niti dlake. Zgodi se pa, da ima skoraj vsak lovec svoj plen in takrat se hvalimo in govorimo o lovski sreči in uspeš-

nem lovu. Nikoli pa ne pomislimo dovolj ali so vse tiste krogle, ki smo jih izstrelili, res šle v prazno. Vsak lovec pozna več ali manj zgodbic o obstreljeni in zastreljeni divjadi. Zato ne bi opisoval posameznih primerov. Največkrat je zasluga srečnega naključja, če se divjad, obstreljena na skupnem lovu, še najde. Kako je potem z uspehom takšnega lova? Po navadi se vse premalo zavedamo, da smo morda neko nedeljo, ko nismo prinesli domov ničesar, kljub temu zmanjšali stalež srnjadi a zato niti ne vemo. Vračali smo se domov razpoloženi, prežeti od užtkov jesenskih lovov, nismo pa vedeli, da je tam nekje v grapi obležala ranjena srna. Morda je pivkal poleg nje mladič. Nismo vedeli, da je ob potoku obležal srnjak s trofejo, ki bi lahko bila naslednja leta ponos lovišča.

Ne mislim reči, da se to zgodi vedno. Toda, ne moremo biti zadovoljni niti takrat, kadar vidimo med obilnim plenom mladega srnjaka z lepo zasnovo, ali celo kapitalnega srnjaka brez rogov ali pa srno vodnico. Nimam namena reči, da se v družini, kjer sem jaz, to ni dogajalo. Ne rečem tudi, da pišem na podlagi izkušenj iz drugih družin. Želim le, da bi pri vseh družinah sprožil to misel, ki jo bomo v bližnji prihodnosti itak morali vnesti v dnevni red naših posvetov.

V čem je torej rešitev za način lova na srnjad?

Pri nas poteka razprava o načinu lova na srnjad že pet let. Iz vsakoletnih izkušenj smo prihajali k novim sklepom. Uvajali smo love na pritiskanje. Zgodilo pa se je, da je tudi takrat, kadar smo priredili brakade na zajca, padel kakšen kos srnjadi. Ta je pač po navadi »tako lepo prišel« ali celo »stal in se nastavljal« tako, da si lovec ni mogel kaj. Takšni prestopki niso bili v skladu z našimi sklepi in na seji UO je bila vedno žolčna debata glede načina lova na srnjad. Končno smo prišli do zaključka, da se srnjad na skupnih lovih sploh ne bo streljala in da se s tem ukinejo tudi lovi s pritiskanjem. Vsaka naša razprava se je namreč končala z ugotovitvijo, da se na skupnem lovu — pa naj bo še tako idealno organiziran — ne da izvesti lovsko pravičen in gojitveni odstrel. To smo občutili na lastni koži. Kljub temu, da smo v ospredje odstrela postavljali vedno negativno selekcijo, smo imeli vsako leto dovolj slabih srnjakov za odstrel. Na skupnih lovih ni mogoče izvajati odstrela po pravilih negativne selekcije ter odstrela po starostnem razredu. Del srnjakov in večji del srn pa je bil uplenjen prav na skupnih lovih. Člani so se zaradi »stare tradicije« zanašali na jesenske love in skoraj nihče ni lovil individualno. Kako izgleda takšen odstrel, je razvidno iz naslednje tabele:

Leto	Izvršeni odstrel srn %	Odstrel srn nasproti srnjakom %
1956	58	64
1957	84	66
1958	80	109
1959	99	190
1960	95	90
1961	53	57
1962	111	110

Iz tabele je razvidno, da plan odstrela srn ni bil niti dosežen. Zanimivo je, v kakšnem odstotku je bil izvršen odstrel srn nasproti srnjakom. Ves naš trud, da bi izboljšali kvaliteto, bi bil pri takšnem odstrelu zaman. Z nepravilnim spolnim razmerjem, ki smo ga ustvarili s takšnim odstrelom in z neupoštevanjem starostnih razredov pri odstrelu srn, smo dopuščali, da se je stalež počasi večal na škodo kvalitete.

Ni čudno, če smo tako imeli vsako leto dovolj slabih trofej.

Opazno je, da na tabeli odstrela srn, vidno izstopajo podatki iz leta 1959 in 1962. Leta 1959 se je namreč v družini pojavil nov član I. Služba mu ni dopuščala, da bi se udeleževal skupnih lovov. Kot zaveden član pa je hotel družini prispevati svoj delež. Odločil se je za individualni lov na srne. Tako jih je od planiranih dvajset, uplenil sam dvanajst. Bil je dober in pravičen lovec, zato se je od časa do časa posvetoval s člani UO. Iz evidence, ki jo ima družina, sem posnel, da je bil ta odstrel izvršen v skladu z negativno selekcijo in starostnim razredom in sicer:

Starost srn	Število odstreljenih
od 2— 3	5
6— 8	2
8—10	2
10—12	3

Te ugotovitve so nam dale ponovno misliti, da je treba rešitev za izboljšanje kvalitete iskati v načinu lova. Poleg tega smo izdelali račun o ekonomičnosti enega in drugega načina lova.

Vemo, da je lovec I., ki je uplenil 12 srn, porabil povprečno za eno srno dve uri. Mi ta čas namerno podaljšamo na štiri ure. Za dvanajst srn je torej porabil skupaj 48 ur. Družina je priredila skupni lov v predelu, kjer je lovil I., vsako leto enkrat. Na tem lovu je bilo vedno vsaj 25 lovcev. Lovili smo od 7 ure do 16 ure, kar je 9 ur oz. 225. Od vseh lovov pa je bil le eden uspešen. Domov smo prinesli enega mladiča in eno srno. V lanskem letu smo v istem predelu

Foto R. Cenčič

priredili skupni lov (4 psi), ki je bil namenjen preizkušnji naših ugotovitev in sklepov. Nato smo priredili še en takšen preizkusni lov na boljšem terenu. Tokrat je padel srnjak-šilar. Ker je bil močan po konstituciji, medtem ko je imel šila slaba, ga je lovec zamenjal za srno. S tema lovoma smo slehernemu članu odvzeli vsak dvom v uspeh individualnega lova.

Vse to nam jasno dokazuje, da se skupni lovi na srnjad, tudi iz ekonomskega stališča ne obnesejo. Kajti če bi ti lovci zasedli 25 prež, ali šli na zalaz, bi bil uspeh povsem drugačen, o čemer smo se tudi že prepričali. Izguba časa je bila torej takšna, da je bil že v tem dovolj velik vzrok, ki nas je silil k premišljevanju o spremembi načina lova. Tako smo se vedno bolj približevali dokončnemu spoznanju, da je stanje srnjadi možno urediti le z individualnim lovom.

Vletu 1962 smo se za trdno odločili, da izvršimo preizkušnjo. Sklenili smo, da se odstrel srnjadi izvrši izključno individualno. Zadnji nedelji v septembru in prvo v oktobru smo določili za obvezen lov na srne. Ta lov smo imenovali

»obvezni skupni individualni lov«. Zakaj? Zato, ker so lovci na določen dan odšli na lov kot vedno, toda namesto na zborna mesto, na določeno prežo, ki jo je moral vsakdo pravočasno zasesti. Tako je bilo ob dnevih individualnega lova zasedenih tudi 20 prež. Čakanje je trajalo do pol devete ure. Ob pol desetih je bil določen zbor. Prvo nedeljo smo v štirih urah uplenili 4 kose srnjadi. Ob 10 uri smo bili že doma.

Da ne bi odstrel koncentrirali preveč na eni majhni površini, smo lovišče razdelili na okoliše, za katere so odgovarjali posamezni lovci oz. posamezne skupine lovcev. Morali so ugotoviti stalež in izvršiti odstrel, ki bo v skladu z gojitvijo. S tem je bilo lovišče pod boljšim nadzorstvom, saj smo lovili tudi na zalaz. Moram pa takoj pripomniti, da se razdelitev lovišča ne obnese vedno tako kakor je zamišljeno, ker tudi divjad ni enakomerno razdeljena po revirju. Lovci se torej pri lovu niso mogli striktno držati svojih okolišev. Nikakor pa ne smemo pomembnost takšne razdelitve revirja podcenjevati. Ta zadolžitev je vezala lovca na dolžnost nadzorstva in na željo, da bi prav iz svojega okoliša dobil primeren plen.

Z namenom, da nudimo lovcem čim več časa za individualni lov, smo zmanjšali število običajnih jesenskih lovov od dvanajst na pet. To so bile le brakade na zajca v ravnini in na obronkih do 500 m nadmorske višine. Te so se pričele šele v drugi polovici oktobra. Ves čas od 16. 9. do 15. 10. pa je bil določen le za lov na srne. Zato so lovci šli na lov tudi med tednom, kakor jim je pač čas dopuščal. Dali smo torej lovcem na voljo, da so si čas lova izbirali sami. Ni bilo nujno, da se udeleži lova v nedeljo, če mu to ni ustrezalo. V zameno je lahko odšel na določeno prežo v nedeljo zvečer ali pa kak drug dan. To prosto izbiro so ljudje spoštovali in pokazali so dovolj čuta odgovornosti. Posebno navdušenje za to spremembo jim je dal uspeh, saj smo v dobrem tednu uplenili kar 10 kosov srnjadi. Med tem časom je nastopilo kratkotrajno slabo vreme, ki je ta prvi zalet nekoliko ublažilo. Ker se je del UO dnevno sestajal tako, da bi lahko potek lova zasledoval, takorekoč od ure do ure, se je ta zastoj takoj opazil. Starešina je s tovariškim pozivom članstvo ponovno spomnil na sklep in zopet je zaživelo. Plan odstrela za mladiče je bil dosežen do 17. nov., plan za srne pa do konca novembra.

Res je, da nam še ni dovolj uspelo upoštevati starostni razred. Odstreljenih je bilo preveč srn od 3 do 6 let starosti, toda to se bo lahko v kratkem času občutno popravilo. Pri individualnem lovu igra veliko in važno vlogo znanje. Spričevalo za lovca je plen, ki ga prinese. Prej je bilo napako pripisati načinu lova. V primeru individualnega lova pa je napaka izključno posledica neznanja tistega lovca. S tem je nastal

preokret za lahkomišelnice lovce in lovce »brzostrelce«. Zgodilo se je, da je raje povabil puško, kakor da bi naredil napako. Ker je torej pravilna ocenitev odvisna od znanja lovcev, smo na družinskih posvetih uvedli stalna predavanja. Na vsakem posvetu — le ti so redno vsak prvi četrtek v mesecu — ima starešina predavanje o gojitvi srnjadi. Predavanje je na takšnem nivoju, da se bo znanje pri članih kmalu popravilo. Zavedati se moramo, da je lovsko znanje pogoj, ki mora stati na mestu pred vsemi ostalimi pogoji, predlogi in spremembami.

Poglejmo kako je bil izvršen odstrel srn od 1957 do 1962 glede na starostni razred:

Leto	Povprečna starost
1957	2,9
1958	3,2
1959	4,8
1960	2,7
1961	3,8
1962	5,4

Tudi pri teh podatkih vidimo, da izstopata dve letnici in sicer 1959 in 1962. Kakor že vemo, je v teh letih prevladoval individualni lov. Najvišja povprečna starost je vsekakor v letu 1962, ko je bil individualni lov izveden načrtno. Odstrel mladičev je bil v tem letu izvršen povsem zadovoljivo, saj je bilo od desetih mladičev odstreljenih devet srnic.

Iz vsega tega torej lahko posnamemo, da obstoje štirje osnovni problemi, ki nas silijo, da spremenimo način lova na srnjad in sicer:

1. Gojitveni odstrel z negativno selekcijo, starostnim razredom in spolnim razmerjem.
2. Izgube na skupnih lovih, zaradi slabih strelcev in nepravilnega odstrela, ker je ocenjevanje onemogočeno ali vsaj otežkočeno.
3. Realizacija plana.
4. Izguba časa.

Nad vsem tem pa lebdi še nekaj. Je kakor transmisija, ki povezuje vsa kolesa nekega stroja — velika in mala. To je vsekakor užitek, ki ga nudi lovcu individualni lov. Ta pritegne še tako »zaspanega« člana družine, ki se ne zanima niti za plan niti za gojitev. Sedeti na lepo postavljeni preži ali pa zalezovati divjad po lovski stezi, je prav gotovo doživetje, ki si ga vsak lovec rad privošči. No, in ta užitek je poleg lovske zavesti in čuta odgovornosti do naloga, precejšnja gonilna sila, ki pomaga pri izvajanju individualnega lova. Iz vsega tega pa bo družina kot celota črpala korist, ki so predvsem materialnega značaja:

1. S pravilnim odstrelom bomo uravnali stalež in z njim spolno razmerje, kar bo vplivalo na izboljšanje kvalitete. Tako bomo ustvarili dva faktorja — realizacijo plana in kvaliteto — čigar koristi se bodo stekale v družinsko blagajno.

2. Užitek, ki ga bodo lovci imeli pri tem načinu lova bo vplival na lovsko zavest in na voljo do dela, predvsem takrat, ko bodo vidni uspehi. Razpoloženje med članstvom, volja do dela in zavest pa bodo olajšali težave, ki bodo morda nastopile.

3. Čas, ki smo ga pridobili z zmanjšanjem števila jesenskih lovov, bomo izkoristili za nadzor in ureditev lovišča.

4. Na tistih nekaj jesenskih lovih pa bomo imeli udeležbo kakršno si želimo, ker bodo lovci željni lova oz. brakad na zajca.

S tem seveda še razprava o načinu lova ni končana. Za letos pripravljamo nekaj novih predlogov v pogledu organizacije lovov in o razdelitvi časa. Kar je pa seveda najbolj važno, doseči moramo pravilno starostno razmerje pri odstrelu srn.

Zelo zadovoljen bom — pa tudi moji lovski tovariši — če bom lahko bral še kakšen članek o tem vprašanju. Morda so moja nekatera stališča in tolmačenja premalo utemeljena in premalo stvarna. Iz različnih mnenj, ki jih bomo z zanimanjem brali, se bomo verjetno še kaj naučili, tako da nam bo lažje uresničiti to zamisel.

Na Strojni pojo petelini

Zmago Sovre

Pomlad je prebudila poljane. Povzpela se je iz dolin v strme vrhe. Resje je pordečilo in poganjki so vzbrsteli. Na pohodu je maj. Iz Libelič so nam sporočili, da so črni trubadurji v polnem petju. Ta kraj ob severni meji Slovenije je nudil že prenekateremu članu zelene bratovščine lepa doživetja, kakšnih sem bil deležen tudi sam v maju 1957. Ko listam po teh spominih, se šele zavem topline in gostoljubja pri Kokoljevih. Kazalci so se kar na mah pomaknili na 22. uro, ko je v izbo tiho stopil mož visoke postave in skromno povedal, da je logar in moj vodnik na petelina. Znova se je razplamtel naš pomenek in Maks je omenil, da bo zjutraj petdesetič za vodnika.

Po strmeh levega brega nad Libeličami so ostajali za nami sledovi že pokojnega Mineta Kužnika, Fajdige, Vozla, logarjevi in moji. Srce mi je drhtelo ob radostni misli na predstoječa doživetja.

Pod prvimi macesni smo se oddahnili in svoja čustva sem potolažil s Kokoljevo kačjo sli-

Foto M. M.

Petelinja domovanja

Foto ing. I. Kalan

no, ki nam jo je ponudil Fajdiga. Veter, ki je glodal še zadnje ostanke snega po kotanjah, je bil precej hladen, zato smo skoraj krenili. Pot je znova zavila v strmino po mnogem kamenju. Ob eni smo dospeli do končne postojanke in pred hišo je zalajal pes — brak. V izbi se je prižgala luč, še preden smo utegnili klicati. Tu na majhni planoti pod vrhom Strojne se je vsesal v zemljo kot samorastnik lovski tovariš in član družine, po domače Orjak, ki po svoji tršatosti ne dela sramote svojemu vzdevku. Po dobrodošlici nam je žena skuhala ajdove žgance z mlekom, kar nas je ogrelo, še bolj pa ljubeznivost in prisrčnost obeh gostiteljev.

V stenski uri je trikrat zapored zakukala kukavica. Moj vodnik Maks je vstal: Fantje, čas je! Gospodar nam je želel dober pogled in stopili

smo v temo. Po dobrih dvesto korakih po gozdu smo utrnili brljavke in Maks je šepetaje dal napotke: Sovre in Fajdiga z mano pod obronkom Strojne, Vozel in Mine na levo v smeri Kurjega raja. Z nogami tipaje smo krenili vsak na svojo stran. Že nekaj let sem se učil med lovskimi veščinami tudi tihe hoje. Tu pa sem se pokazal pravega zelenca. Spotoma sem si popravil jermen trocevke, pa sem sunil s puško ob daljnogled. Uh, kako me je pogrelo! Ni mi še zginila vročica s potnega čela, ko je nekaj metrov pod nami odskočil srnjak in trikrat odrezavo zabokal, da je odjeknilo po dolini. V tisti živčni moji napetosti se je mešalo veselje z lovsko strastjo, za dvomom in upanjem, s hotenjem in strahom za uspeh. In zdelo se mi je, da so v odgovor zavreščale vse košate jelke. Pomiril me je Maks

in dal znak, da obstanemo, da se okolica pomiri, ker je v bližini star mojster, ki poje le ob popolnem miru. Tusti čas sem čutil slehern utrip srca in dolge so se mi zdele minute čakanja v strahu, da pojdejo po vodi moji upi. Končno smo se spustili po kolovozu navzdol in zopet zavili v strm. Začul sem neke glasove, a Maks me je potolažil, da žubori le poteček. Na parobku smo za hip obstali in vodnik me je dregnil. Nič nisem slišal, čeprav sem napenjal ušesa. Z vodnikom sva sama stopila nekaj korakov naprej, obstala in tedaj: te-lesk te-lesk... Pred očmi mi je zamigljalo in za hip se mi je zazdelo, da se je zamajala vsa Strojna. Vodnik je opazil, da sem prebledel in dal znamenje, da se umirim. Globoko sem vdihnil rezek jutranji zrak in držeč se za roko sva skočila prve tri korake. Po nekaj naskokih je žuborenje studenca utihnilo in pesem trubadurja je zvenela čisto in tako jasno, da sem ob pogledu na vrhove jelk imel privide petelina. Spet je zabrusil in oči so se uprle v pravilnejšo smer. Naskok-stop, naskok-stop, še nekajkrat po dva koraka in dosegla sva zavetje pod košato nizko jelko. Ob spevu mi je Maks pokazal pod vrh visoke jelke. Na ozadju svetlikajoče se vzhodne strani neba se mi je na jelki razkrila slika, ki mi bo ostala vedno v spominu. Črni pevec je bil obrnjen proti jutranji zarji in nama je kazal široko pahljačo. Med brušenjem mi je Maks šepnil, da morava počakati, da se petelin obrne, sicer naskočiva na spodnjo stran jelke. Tedaj je petelin utihnil. Negibno sva stala kot voščeni figuri v muzeju. Ni in ni odprl kljuna. Po hrbtu sem čutil polzenje znoja, čela si nisem smel otreči, noga na katero sem se pretežno opiral je jela trepetali, v členkih sem bil neobgljen kakor šele rojen kozliček. Pod okrajcem klobuka sem ukradel pogled na molčečega pevca. Tedaj pa te-lesk, telesk. Samo dvakrat je tlesknil, se obrnil, se globoko priklonil in se s stegnjenim vratom zazibal. Zazdel se mi je velik in mogočen. Začel je drobiti, glasno kloknil in ostro zabrusil. Vodnik mi je dal znak. Pomeril sem — a cev je zaplesala tvist. Nisem tvegala. Ko bo zabrusil drugič in se bom umiril, bom ukrivil prst, sem si mislil. V tem pa so se začuli silni udarci peruti in šum. Na jelki se je pozibavala prazna veja... Odletel je na drugo jelko kakih 80 korakov vstran. Mislil sem, da bi me vodnik najraje prijel za uho. Pa ni bilo tako. Mirno je rekel, tako je prav, vselej streljaj le tedaj, ko boš siguran. Kaj sedaj, sem ga vprašujoče pogledal. Pst — spet se je oglasil, enkrat, dvakrat. Napravila sva načrt za nov naskok. Zdaj! še enkrat in čez naju je zavil v ostrem loku na prejšnje mesto. Veja, s katere je bil poprej odletel se še ni umirila, ko jo je ponovno zasedel. Pel je v tako naglem zaporedju, da pravega začetka in konca nisem razločil. H kraju je šla njegova hvalnica majskemu jutru. Umiri se in stisni, je šepnil Maks. Po cevi sem uprl pogled. Ko je stegnil trzajoči vrat, mu

je jutranji svit oživel razkošno se lesketajoče barve, ki so se prelivale v mogočni pesmi. Kaj ti je storil, me je vprašala vest, zakaj? Pritisnil sem in odjeku strela je sledilo tisto, kar je moralo priti. Živčna napetost je popustila, v dušo pa mi je leglo nekaj težkega očitajočega. Vodnik me je zdramil s segom v roko in mi ponudil vršič...

Sproščeno sva odhitela proti vrhu, kjer smo se sestali in v omamnem nastrojenju majskega jutra pričakali vzhajajoče sonce.

Pređen smo krenili navzdol, je Maks na leskovi trti visečega petelina podržal pred menoj, ga rahlo udaril po vratu in mrtvi pevec se je tiho oglasil te-lesk. Dvakrat je udaril in dvakrat je nemi trubadur ponovil začetek svoje skrivnostne pesmi. Bil sem prevzet in ves omamljen od silnih doživetij sem se s tovariši spuščal v dolino.

Doprinos k zobnim obolenjem pri divjadi

Prof. dr. Jože Rant

V našem glasilu »Lovec« sem imel večkrat priloznost poročati o zobnih boleznih pri naši plemeni divjadi, tako pri parklarjih kot pri mesojedih (srnjak, jelen, lisica, volk itd.). Morda dokaj naših članov taki opisi ne zanimajo. Prebira jih verjetno le ozek krog lovcev in kinologov, predvsem lovci, ki so poklicni lovski čuvaji, pa tudi veterinarji in tisti, ki vzgajajo lovske pse. Priznati moram, da mnogim našim zobozdravstvenim delavcem ni po volji, da pišem strokovne članke — čeprav iz živalstva — v »Lovcu«. Bolj bi jim ugajalo, da bi jih priobčeval v njihovem in svojem strokovnem glasilu. Prepričan pa sem, da bodo ta moja strokovna poročila o zobnih boleznih pri divjadi vselej v pomoč pri nadaljnjem študiju teh obolenj in pri pouku mlajših lovcev na splošno. Toliko v opravičilo k naslednjemu sestavku, ki je pa toliko zanimiv, da je vreden objave v našem glasilu.

Tovariš Cene K. mi je prinesel desno spodnjo čeljust srnjaka, ki ga je v letošnjem prsku uplenil član lovske družine Vodice. Ta lovec je z zanimanjem opazoval to spodnjo čeljustnico in ker se mu je zdela nenavadna, jo je oddal meni v oceno. Zahvaljujem se obema tovarišema za zanimiv primer, ki bodi v spodbudo drugim lovcem, ki naj vsako uplenjeno divjad vestno pregledajo in vsako spremembo opišejo. Še bolje pa bodo storili, če pošljejo zanimivi del telesa v pregled strokovnjaku (npr. na veterinarsko visoko šolo).

Kaj je na tej čeljustnici zanimivega?

Če jo pogledamo z zunanje strani, ne opazimo nič posebnega, le da je drugi kočnik tanjši, bolj obrušeni, da so njegove korenine iz kosti bolj izstopile in da je rob kosti ob tem zobu hrapav kot da bi bil najeden. Na notranji, jezični plati pa kaže čeljustnica dve zadebelini, eno bolj plosko tik ob drugem kočniku, drugo bolj izrazito, velikosti lešnika, pa bliže tretjemu kočniku. (Sl. 1). Na tej strani je drugi kočnik bolj odmaknjen od kosti, se pravi, da je med zobom in čeljustno kostjo večji

razmak in je kost tudi v tem delu bolj hrapava in od zoba toliko odstopljena, da se vidi zobnično dno, ki pripada koreninskemu vršičku. Zob je deloma pokrit z zobnim kamnom in se nekoliko maje. Diagnoza bi se torej glasila: Majavost zoba (paradentoza) verjetno vnetnega izvora.

Rentgenska slika pokaže še nekaj, kar je na zobovju divjadi velika redkost. (Sl. 2). Na sprednji korenini drugega spodnjega desnega kočnika je kost ob korenini nejasno omejena, predvsem ob njenem vršičku. Koreninski zobni kanal je ožji od kanala v zadnji korenini, ki je izredno širok. Zadnja korenina prehaja v za lešnik veliko votlino, ki je okroglasta in proti zdravi kosti ostro omejena. Ta votlina se odraža na notranji čeljustnični strani v že prej omenjeni izboklini. Ta votlina, ki jo izpolnjuje s tekočino napolnjen meh, se je razvijala in razvila ob koreninskem vršičku, se širila enakomerno na vse strani, odrivajoč kostno tkivo. Ta od zdrave kosti ostro omejen okrogel prostor leži blizu čeljustničnega kanala, v katerem potekajo živci in žile za vso spodnjo desno čeljust. Diagnoza se glasi: Drugi spodnji desni kočnik je mrtev (nima več živega živca), vršiček sprednje korenine ima granulom in gnojni vnetni proces ob vsej sprednji korenini, na zadnji korenini pa je radiokularna zobna cista.

Kot je morda že slehernemu lovcu znano, so na človeškem zobovju »granulomi« zelo pogostni, redkeje pa najdemo na njem ciste. Tu ne bom čitatelju obširno razlagal, kaj so granulomi, pa tudi ne vzrok in pomen njihovega nastanka. Zadostuje naj mu vedeti, da so obrambni proces organizma proti bakterijam, ki vdirajo skozi mrtev zob v človeško telo. Včasih se pa granulom spremeni v cisto. Ker izhaja taka cista redno iz koreninskega vršička mrtvega zoba, ji pravimo radikularna cista (radix dentis = zobna korenina) za razliko od ciste, ki se pojavi ob zobu, ki npr. zaradi nepravilne izrastne smeri ali utesjenosti ne more prodati skozi kostno površino in je vsa njegova zobna krona še obdana z ovojnico (folliculus dentis), iz katere se je pričel zob razvijati. Taki cisti pa pravimo folikularna cista.

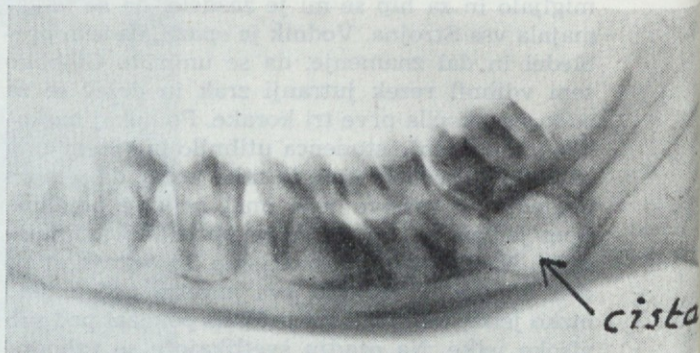
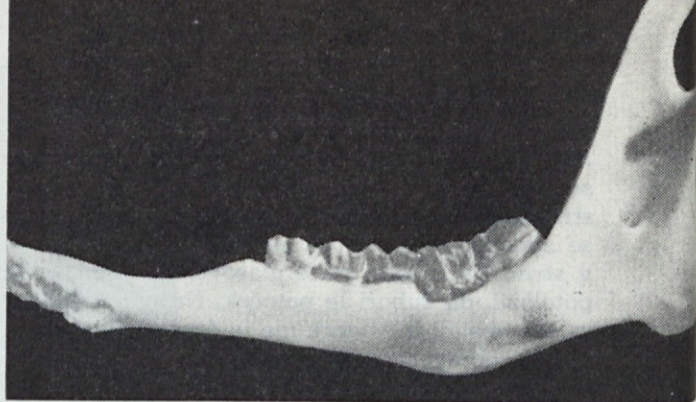
Z rentgenskega posnetka sklepamo, da je prišlo do okvare na zobu že zgodaj, ko je zob komaj izrastel. To nam izpričuje še zelo širok kanal zadnje zobne korenine. Sprednja korenina pa se je verjetno še nekaj časa razvijala, zato je njen kanal ožji. Tudi je verjetno, da se je sprednji koreninski kanal pozneje inficiral kot zadnji, zato ima ob vršičku korenine šele granulom.

Vsekakor je ta bolezenski pojav zanimiv ne le za zobarja temveč tudi za lovca, predvsem zaradi tega, ker ga v naravi le zelo redkokdaj zasledimo.

Čez »komod« ga ni

Avgust Smole

si misli kak novo pečen lovec in se že pri nabavi puške drži tega pravila. Bodisi, da ima kakega strica v Ameriki, da ga navrta za devize, morda jih je sam nekaj pristradal na praksi v inozemstvu, ali dobil v domačem podjetju pri delitvi dobička. Ker gredo take devize in dobički po navadi za luksus, si nabavi moderno bokarico ali zgolj cev za mavzerico za naboje: ultra, super, ekspres, halger, magnum, vom hofe, springfield ali kakor se vsi ti visokorazantni naboji že imenujejo (od teh je že

nekaj slišal pri lovskem izpitu). S Vo 1500 m/S (do tega bo kmalu prišlo) bo lahko streljal gamse kar s ceste iz avtomobila v »šimi«. Kaj bi lažil v žuljavih gojzericah in dokolenkah za njimi, če jih lahko tako! Na taki puški seveda mora biti daljnogled Variabl z desetkratno povečavo, da je srnjak skozenj videti kakor slon, ki ga ne moreš zgrešiti.

Moderen daljnogled ima seveda tudi plave leče, da vidi tudi ponoči na krmišču streljati divjad, da prekine s tarokom v lovski koči in pogleda skozi okno. Čez »komod« ga pač ni.

Srečen je lovec s tako moderno puško in optiko. A tudi taka puška zgreši ali zastrelji, če za njo ne stoji mož-pravičen lovec. Pravičen lovec se omeji z daljavo na srnjaka do 150 m, na gamsa morda do 200 m. Če bo mimo tega puška pravilno pristreljena, če bo pri strelu upošteval vsa pravila, če ga ne bo pri tem tresla lovška mrzlica, če ne bo imel več kot 0,8 alkohola v krvi in zato videl dva srnjaka — bo plen njegov. Vselej pa niso vsi »če« zadostno izpolnjeni. Na primer je oslon pomanjkljiv ali strel oddan s prostih rok ali s kake majave preže. Največ zgrešenih in zastreljenih srnjakov je ravno o prsku. Lovec ponavadi sedé piska, obrnjen v smer, od koder pričakuje srnjaka, pa mu pride kaj rad za hrbtom. Čeprav je pred klicanjem vse premislil in pripravil, se mora v tem primeru počasi in neslišno obrniti. S tem pride v nerodno pozicijo, puška ne leži dobro v rami, daljnogled je nagnjen. Pa si misli, pač sedaj — sicer šele čez leto dni, če sploh, pa — sproži. Srnjak navadno odskoči in razburjeni lovec čez čas išče po nastrelu, po tiru bega itd. Če ne najde ne dlake, ne krvi, se tolaži, da je pač zgrešil. Pri tem mu pa le lovška vest očita (če jo sploh ima), da se bo pregrešil zoper humanost in lovsko pravičnost, če ne poskusi še s psom in prepusti divjad mračni usodi.

Nekaj primerov:

I. Pred leti, v prsku greva s tov. R. H. v Udenboršt piskat srnjakom, da bi videla, če se morda tam potika še kak II. b. Tovariš je imel s seboj ptičarko, jaz pa terierja. Na primernem kraju se namestiva, kakih 100 korakov narazen tako, da drug drugega nisva videla. Privezal sem psa, ker

V Karavankah

Foto M. Langus

je imel navado, da je sicer miren, takoj zacvilil in planil za srnjakom, če je ta odskočil. Sam sem sedel na nahrbtnik za debelo smreko in na klobuk pred seboj pripravil razstavo različnih piščalk. Komaj sem bil s tem gotov, že slišim tovariševo piščal in kmalu na to počí. Pogled mi ravno še ujame bežečega srnjaka, ki ni kazal, da bi bil kaj ranjen, za njim pa ptičarko. Pospravim svoje stvari, vzamem psa in grem gledat, kaj ga lomi moj sosod, ki je dober strelec. Na nastrelu išče s tako dolgim obrazom, da ga skoraj ne bi spoznal. Ne gre mu v glavo, da bi ga bil zgrešil, saj mu je srnjak lepo stal. Ko zaman iščeva na nastrelu kakih znakov, se ptičarka vrne. Ker moj terier glasno goni, sem ga v soglasju s tovarišem spustil, da bova dognala kaj je s srnjakom, če je živ in zdrav. Čez čas zaslišiva gonjo v drugem bregu, ki zveni daleč ob nekem potoku. Ker se pes po dolgem čakanju ne vrne, se nama zbudi upanje, da ga je ujel in greva v smer zadnje gonje. Spotoma srečava starejšega gobarja, ki nama pove, da je ob potoku črn pes ujel srnjaka, ter da sedi pri njem in renči. Ko mu je hotel srnjaka vzeti, se mu je pes zakadil pod noge, da je iz cekarja stresel nabrane gobe in še teh mu mrečina ni pustila pobrati. Koj je tovarišu obraz stopil v normalo. Res sva našla v jarku psa, ki je stražil svoj že mrtev plen. Srnjak je imel strel v mehko. Brez psa bi bil srnjak izgubljen pa tudi, če ne bi bil terier oster, ker bi bil gobar srnjaka lahko odnesel.

Tako sva dobila srnjaka in še gobe.

II. Leto nato me povabi tov. K. naj grem z njim klicat srnjaka. Ko pridem v njegovo garažo, me vpraša, zakaj nimam psa. Tisto dopoldne sva klicala na več krajih, pa nisva nič primernega pripiskala. Končno sva šla čez cesto in sedla kakih 20 korakov narazen, obrnjena v nasprotno smer. Komaj sem nekajkrat zapiskal, pritečeta predme srnjak in srna. Pogledam na tovariša in vidim kako se obrača za 180° in da bo po dolgem izbiranju le pomeril. Srnjak naskakuje srno, ki počepuje in mokri. Ko srnjak malo postoji, tedaj počí. Srnjak skoči v zrak in zbeži. Zdelo se mi je, da

ga je malo zaneslo, tovariš pa zatrjuje, da ga je v nerodni poziciji gotovo podstrelil. Na nastrelu ni krvi, ne dlake in še kakih 100 korakov dalje tudi nič. Po ponovnem iskanju le najdem kapljico krvi. Pospravim najine stvari, z vejico zaznamujem kri in z avtom po psa. Čez kaki 2 uri sva s terierjem na nastrelu. Podaljšam mu jermen in že potegne v pravo smer za srnjakom. Po kakih 200 metrih pes zavije na polje. Podvomil sem že, če pes nakuže pravo smer. Ko pa sem na polju zagledal ljudi, sem si mislil, da se jih je srnjak morda ustrašil in zavil nazaj v gozd. Tako me je vedel tudi pes. Pri prečkanju nekega kolovoza pes obstoji in mi pokaže za krožnik krvi. S to najdbo sva imela že za 50 % upanja. Po polurnem zasledovanju naletiva še na eno mlako krvi, upanje se je dvignilo na 99 %. Nato me pes vleče v goste nizke smreke, kjer sva le težko napredovala. Že skoraj na kraju gošče, se naenkrat požene srnjak in steče po jasi. Na strel v takem diru ni bilo misliti. Ugibava, kam bi bil ranjen in kaj naj storiva. Upanje je zdrknilo nazaj na 50 %. Zediniva se, da psa spustim in kaj kmalu zaslišiva gonjo, ki se hitro oddaljuje in zopet približuje. Po cesti ropota neko motorno kolo in prav v tisto smer gre tudi gonja. Naenkrat oboje utihne. Tečeva k cesti in že slišiva renčanje v zaraščeni gramoznici, iz katere upehani srnjak ni več mogel in ga je pes ujel. V jami je poleg zadavljenega srnjaka ležal pes in hahljajoč molel jezik iz gobca.

Tovariš je za nagrado psu vrgel klobaso. Toda pes se ni zanjo zmenil in kadar se je tovariš približal srnjaku, je pes skrtil jezik in pokazal zobe. Ko se je pes umiril, je poprijel klobaso in prepustil srnjaka nama. Brez psa bi bile v avgustovi vročini srnjaka pospravile muhe, družinska blagajna bi pa bila ob nekaj jurjev.

Težko pridobljena trofeja je lovcu večje zadoščenje in jo neprimerno bolj ceni kakor tisto »komod« kar s ceste.

Ta dva primera naj zgolj pokažeta, da tudi v dobi modernih pušk ne moremo pogrešati psa.

Šesti čut

Valter Dvoršek

Že v osnovni šoli smo se učili, da ima človek pet čutov. Naj mi bo dovoljeno, da jih kar po vrsti naštejemo in sicer: vid, sluh, okus, vonj in tip. Mislim, da je takšni vrstni red. Osebnost pa sem prepričan, da obstoja še šesti čut — instinkt ali slutnja.

Kakor vsi čuti pri vseh ljudeh niso enakomerno razviti, tako je tudi instinkt pri različnih ljudeh različen ali pa sploh ne obstoja. Če bi obstoj instinkta kot šesti čut priznali, potem bi ga morali imeti največ lovci. Ta čut naj bi bil ostanek pradednih dni, ko je bil še lov pračloveka borba za obstoj. Mogoče bodo nekateri lovci ugovarjali. Naj bo kakorkoli, takole pa je bilo:

V jeseni, takrat ko je koruza dozorevala, se je pri Francu v dolini oglašil kmet izpod planin in mu naročil, naj lovci takoj pridejo, prašiči da mu hočejo požreti vso korožo. Ker pa smo kmeta poznali, da je precej skop, smo si mislili, da ne bo tako hudo kot je tarnal.

Poslali smo lovca iz doline, ki je ugotovil, da je res nekaj storžev korože obžrtih na njivi, oddaljeni nekaj metrov od domačije.

Ne bo nič, mu je dejal; pred vaš hišni prag ne bomo hodili čakati prašičev. Na takšne potepence ob domačiji boste že sami morali paziti, saj imate pet sinov pri hiši. Že čez nekaj dni se je kmet ponovno oglašil in zopet smo poslali lovca v planino. Takrat je bila škoda že malo večja, vendar še vedno ne občutna.

Čez nekaj časa je planilo. Največja njiva pod planino uničena, škode za več deset tisočakov samo na enem mestu. Prejemali smo več obvestil, da se prašiči pojavljajo v tropih po tri in pet skupaj. Eden izmed prašičev naj bi imel kar kakšnih 300 kg.

Tako smo se dogovorili, da se prvo nedeljo v januarju dobimo v lovski koči, kdor pa utegne, naj pride že v soboto.

Utegnil sem in jo popoldne po zasneženi cesti mahal proti lovski koči. Začudil sem se, ko se mi je po zasneženi, skoraj neprehodni cesti pripeljala nasproti Janezova žena in na moje začudeno vprašanje rekla: Saj veš, Janeza sem morala pripeljati, ni ga strpelo doma; mimogrede pa sem naložila še Franca. Prav, sem si mislil, ko sva se poslovila, za čakanje smo že trije.

Po uri krepke hoje po snegu sem v koči začuden ugotovil, da Janeza in Franca še ni. Po kratkem počitku sem skočil do Stanka, da bi poizvedel, kaj je novega. Ves teden sem vsako noč čakal, jih slišal, na strel pa mi niso prišli, je nekoliko jezen pripovedoval Stanko. Če se vreme ne bo skuvalo, se bom okoli osme ure oglašil v koči.

Ura je že šla na osmo, pa sem bil še vedno sam. Vreme se je začelo spreobračati in že me je nekoliko skrbelo, če se jima ni kaj pripetilo. Kmalu za Stankom, nekaj pred poldeвето, ko se je peč že razgrela, sta vstopila nekoliko premočena. Slabo kaže, mesec se zastira, začelo je rahlo deževati, sta pripovedovala. Da sta skoraj štiri ure potrebovala namesto ene do koč, nista hotela razumeti. Službeni

opravek da sta imela, čeravno je vse govorilo, da sta med potjo po domačijah pokušala letošnje slabo vino in jabolčnik. Ko sta se nekoliko ogrela in ko so udje od toplote postali že nekoliko leni, smo začeli razgovor o čakanju.

Stopil sem v temo, da pogledam za vremenom. Vrnil sem se skoraj precej moker; začelo je pošteno deževati in mesec se je komaj videl. Še Stanko in France sta si ogledala vreme. Danes ne bo nič, je bil soglasen sklep, z izjemo Janeza. Sezuli smo gozdarje in za mizo začeli pogovor. Čez kakih deset minut pa se je začel Janez na klopi prestavljati in postajati nervozen. Fantje, kaj pa ko bi le šli? V takem vrenju je čakanje nesmisel in kje je zdravje, smo vsi trije ugotovili in vrgli karte. Janez pa čez deset minut: »Fantje, nehajmo in pojdemo! Kdo gre?« Nobeden se ni oglašil.

Tedaj pa se je Janez na hitro pripravil, prijel Francovo okovanko z lovskim sedežem, vzel puško in še vprašal: Kam naj grem čakati? Če ti vrag ne da miru, vsaj daleč ne hodi. Stopi nad kočo na prvi travnik, sem mu dejal. In potegnilo ga je skozi vrata, da še vrat ni utegnil zapreti. Ura je bila devet in deset minut. Rahlo je še deževalo, pa tudi mesec se ni prikazoval, ko je Janez našel zeljnik in njivo z zmrznjeno repo. Zapičil je okovanko pod prvo tepko, se zavil v plašč, sedel in čakal.

Okoli 200 metrov zasnežene planjave ga je ločilo od strnjene gozda, na levi pa so mu rahlo mežikala razsvetljena okna tamkajšnje domačije. Počasi so lezle minute na deseto, z minutami pa se je boljšalo vreme. Na domačiji so ugasnili luč, zavladal je popoln mir, prva vlaga pa je že prodirala do kože. Zazdelo se mu je, da se je nekaj pomaknilo in pomel si je oči. Nekaj je videl, in zopet nič. Kar naenkrat pa so se utrgali in jih je presenečeno naštel do — devet!

Gromska strela! Daleč je, predaleč in tudi umiril se še ni. Ko so prašiči že začeli zavijati v gozd, je skrbno pomeril na zadnjega, najmočnejšega in sprožil. Osem prašičev je zakrutilo, zdrvelo v gozd, zadnji pa je obstal in se ni več premaknil. Ko je prenehalo kruljenje prašičev, je Janez začel previdno obkrožati prašiča in ga zaradi varnosti ustrelil še enkrat v glavo. Potem je stekel proti lovski koči.

S Francem sva ravno vlekla odejo na sebe, ko se mi je zazdelo, da je nekdo zavriskal. Naslednji trenutek je Janez butnil skozi vrata, ves blede, zasopel in tuj.

Devet, devet, je hropel v ognju. Sesedel se je na klop in v rokah držal nekaj ščetin. Fantje, pomagajte, da ga spravimo dol!

Neverjetno se nam je zdelo, saj je na uri manjkalo še pet minut do desetih. Spoznali smo, da je zadeva resna. Že čez slabih deset minut smo bili na travniku nad kočo. Ko smo se prašiču približali, so že kmetje hodili okoli njega s sekirami, prav približati pa se mu niso upali. Pred nami je ležal kapitalen merjasec. Janezu smo ponudili večjico in zavriskali, da je odmevalo v dolino. Prisankali smo ga do Stanka in ga s težavo spravili v klet. Ob njem smo držali stražo in pili kisel jabolčnik do polnoči in čez. Drugi dan smo ugotovili, da je Janez na 150 metrov uplenil 165 kg težkega merjasca, ki pa je zaradi trde zime že zgubil tretjino jesenske teže.

Pozneje sem Janeza spraševal, kaj ga je tisti sobotni večer gnalo ven. Sam ne vem, mi je odvrnil, včasih me kar nekaj obsede, da moram iti. In takrat nisem nikoli brez plena. Najbrž bo to šesti čut.

iz louskega oprtnika

Pohod v belino

Ze nekaj let smo imeli mile zime, tako da nas je letošnja presenetila s prvim snegom že novembra.

Zaradi hude zime so ostale doma ščinkavke, ki se drugače sele, k nam so pa pribežale race, gosi in labodi ter celo pegami, ki se pokažejo le v prav trdih zimah.

Naša LD Zalec je napravila za fazane preko 20 krmišč, za jerebice 6, ki jih redno zalagamo s pšenico, peskom, repo itd. Čeprav skoraj vsi lovci pomagajo pri krmljenju divjadi, odmetavanju snega, polagajo seno, repnico, korenjevec v kozolce in šupe, smukajo bršljan z drevja, naša divjad trpi. Lovci hodimo vsak dan v revir krmit divjad in opazovat njeno stanje. Često se dogodi, da najdemo obnemoglo žival in ji pomagamo. Vendar so tudi ljudje, ki nimajo nobenega sočutja z ubogimi živalmi.

Pred nekaj dnevi sva s poklicnim čuvajem šla v bele revirje pregledat krmljenje in stanje divjadi. Kmalu sva tik ob prometni cesti naletela na raztrgano, skoraj povsem požrto srno, plen potepuških volčjakov. Komaj sva se malo pomirila, ko sva tik za fa-

zanjim krmiščem prepodila kragulja, ki je pustil na tleh mrtvega, še toplega fazana. Nastavila sva past in čez dobre pol ure je bil kragulj najin.

Mimogrede sva se oglasila pri lovskega tovarišu, ki je bil zdoma, le otroci so se v kuhinji igrali s svežo srnjo glavo. Zvedela sva, da sta našla dva nelovca obnemoglo srno v visokem snegu in jo prinesla sem v kuhinjo. Zaradi prevelike toplotne razlike je premražena žival začela zijati, hlatasti po zraku in še preden se je gospodar — lovec vrnil, je sosed srno zaklal. Imela je ogojeno levo stegno, v podkožju pa smo našli kroglo kal 5.6.

Potem sva bila pri več lepo oskrbovanih krmiščih, ki jih perjad množično obiskuje.

Med potjo sva zvedela, da so otroci pod kozolcem našli v past ujeto fazanko in jo odnesli domov, seveda v lonec. V bližini istega kozolca sva našla še najlonske zanke, okrog njih pa posuto pšenico. Lastnik kozolca je zatrjeval, da je zanke nastavil skobcu. Pri tem je pozabil, da ta ropar ne je pšenice. Kmet iz sosednje vasi pa nama je pripovedoval, kako je skobec napadel domačo kokoš, a je nanj skočila domača mačka in

ga živega prinesla v kuhinjo, kjer sva ga nato midva prevzela.

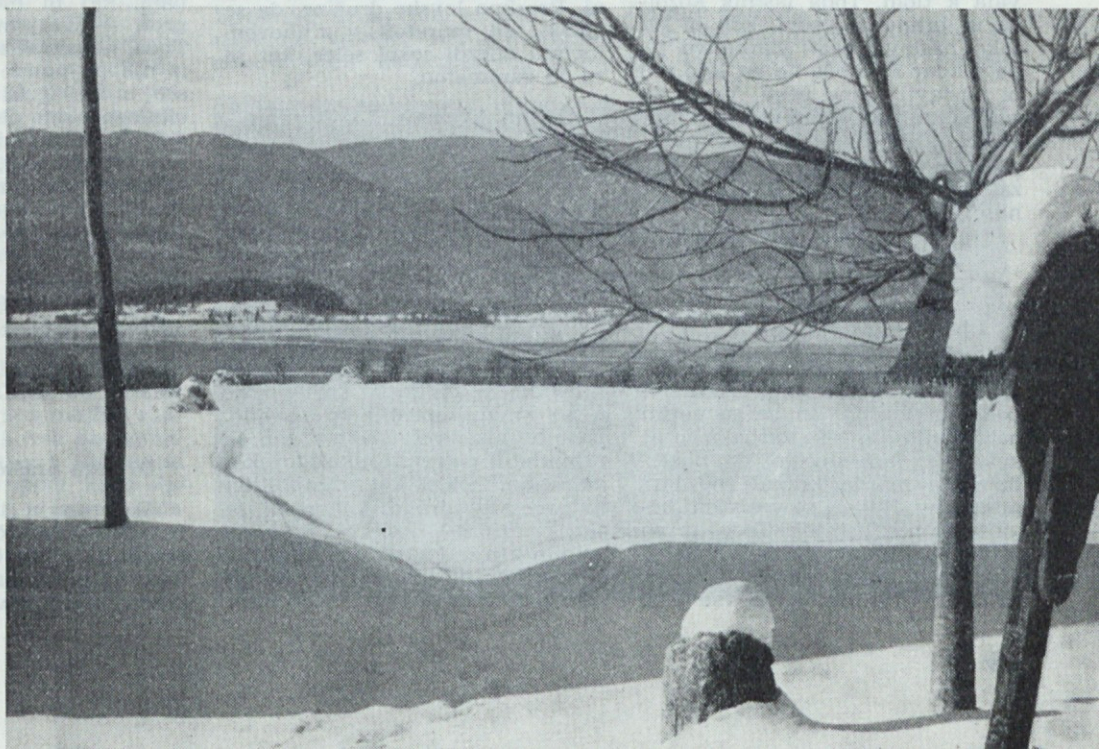
Malo pozneje sem bil pričalovu dveh skobcev na ubogo siničko, ki sta jo seveda tudi ujela. Enega sem ustrelil, drugi pa je s siničko pobegnil. Ustreljenega skobca je bila sama kost in koža. Začuden sem bil nad skupnim lovom obeh; radoveden sem, če bi si tudi plen delila. Verjetno ne in sem pobeglemu napravil uslugo.

V tako hudih življenjskih pogojih, kot so to zimo po naših poljih in gozdovih, se spremenjene tudi odnosi med živalmi, ki sicer žive v medsebojnem miru. Tako smo dvakrat opazili in enkrat tudi ustrelili kanjo z veverico v krempljih. Ali je kanja tudi sicer roparica ali samo v stiski? Ko sva se s čuvajem o tem pogovarjala, je čuvaj nenadoma snel puško in ustrelil šojjo. Toda glej! — Ni še padla na tla, ko jo je nekaj zgrabilo in začelo trgati. Tisto nekaj je bil — čuk! Kdo bi si kaj takega mislil o malem, mirnem čuku!

Čez nekaj časa sva se zopet srečala s sovami. Neka kmetica naju je prosila, naj ustreliva sovo, ki vedno čepi na lini kozolca in preži na golobe. Vsa obupana nama je povedala, da ji je pri belem

Na Cerkniškem
Zgornjem
jezeru

Foto P. Adamič

dnevu raztrgala in požrla že drugega goloba. Nisva ji mogla ustreči, ker smo v tej vasi našli že tri mrtve lesne sove, ki so poginile od gladu.

Že ti skromni primeri kažejo, kako težka je borba za obstanek v naravi, kako silen je nagon samohrane. Vendar so tudi živali v naravi, ki nimajo ničesar, s čimer bi si lahko branile svoje življenje in so prepuščene dobroti človeka.

Poglejmo našo srnjad v letošnji zimi! Visok sneg in hud mraz sta jo prignala v bližino človeških bivališč. Kako žalostno in usmiljenja vredno je gledati omagano, omršavelo srnjad, ko stoji ob poteh in na dvoriščih apatična, ne meneč se za ljudi in dogajanja okrog sebe. Prišla je iskat pomoči. Toda — ali jo je našla?

Presodite sami! Volčjaki ob vsakem dnevnem času, najčesteje pa ob večernem sprehodu, ki ga določa hišni gospodar, preže na tankonoge srnje, ki se jim globoko udira v sneg in zato postanejo njihov plen. Že mnogi volčjaki se niso vrnili s svojih »izletov«, njihovi gospodarji pa bodo morali v žepe globoko seči, da bodo skupnosti povrnili škodo, ki so jo napravili njihovi »hišni čuvaji«.

Ne zamerimo psu, če si poišče tečno svežo hrano, teže pa razumemo lastnike takih psov in ljudi, ki si izmišljajo včasih dokaj nenavadne načine, da bi ujeli divjad za v lonec.

Doživeli smo nekaj nevsakdanjega. Pod kozolcem v Ponikvi je bila posevno nastavljena brana z ostrimi zobmi, podprta z dvema palicama, ki ju je v sredini povezovalo korenje. Če bi žival korenje načela, bi se palici sprožili in brana bi žival prikotala k tlom. Toda lastnik kozolca in brane ni vedel, kdo bi bil tako nastvil past! Zanimivo je, da nikdar in nihče ne ve, kdo naj bi nastvil razne pasti. Vsega so največkrat krivi nevoščljivi sosede.

Zato se lovci pri reševanju in zaščiti divjadi, zanašajmo le sami nase!

Konrad Pevec
LD Zalec

Lisica — tatica

Stopim iz kuhinje, da pogledam, če že leze senca preko mrve, poberem grablje in se namerim na travnik. Za hišo zaslišim vrišč kokoši in brž stečem, da pogledam, če morda kragulj ne lovi piščancev. Kokoši so v divjem begu tekle pod listnjak. Tedaj se po nizki travi požene lisica s kokošjo v gobcu. Napnem vse moči, tečem za tatico in se derem na vse grlo.

Lisica izpusti kokoš, a se na kakih 30 metrov ustavi in gleda za zgubljenim plenom. Bila je grda, garjava lisica. Še enkrat se zaderem nad njo, potem pa grem iskat kokoš. Najdem jo v kurniku. Bila je živa, toda imela je velike praske od lisičjih zob. Rane ji polijem z jedilnim oljem in kmalu je ozdravila. Lisica je še dvakrat zastonj obiskala kokoši. Čez kakih deset dni sva s prijateljem šla nabirat krljiko. Ko ravno lupiva vsak svoje debelece, se oglasi pes in nekaj minut za tem naju pokliče lovec, če bi šla odkopavat mlade lisice. To sva seveda rada storila. Ker pa je med kopanjem prišla noč, smo odšli domov. Drugi dan smo prišli na prazno, ker je lisica mladiče preselila. V tem rovu, blizu prvega so potem zgubile življenje tri lisičke, za tem še ena. Tako je ostala ena in si s starima rešila življenje — do jesenskih pogonov.

Ivan Verbič, Male Dole

Sokol selec na Donački gori

Že več let opazujemo to redko, elegantno ujedo, ki kot srebrna puščica leta nad vrhovi Donačke gore. Vsako leto gnezdi po en par. Prirastek se odseli drugam. Leta 1961 je po naših ugotovitvah mladiče uničila kuna. Leta 1962 je znova gnezdil par. Videli smo, da je samica nosila hrano. Gnezdo pa je bilo v skali in nikomur dostopno. Posebno pozornost smo posvečali gnezditvi, ker nas je avstrijska zveza sokolarjev (Österreichischer Falknerbund) prosila, da ji prodamo par mladičev, ker je zvedela, da smo pred leti dovolili odstrel enega sokola ornitološkemu muzeju v Ljubljani. Prosimo lovske družine, da se oglase, če morebiti v njihovem lovišču gnezdi sokol selec, ker se za to zanimamo.

Stefan Avguštin, LD Rogatec

Podivjana kokoš

Nabavljena z več drugimi kokljami, da bi nadomestila zginulo fazanko, je po treh tednih izvalila kebkce. Skrbela je zanje kakor rodna mati vse dotlej, dokler niso puha zamenjali s perjem. Nekaj časa so se še odzivali njenim klicem, da so šli spat v uto, a so kmalu opustili to navado. Ker je niso več ubogali ter se raje klatili po remizi okoli lovskega doma, koklji kot vzgojiteljici ni preostalo drugo, kakor da se jim pridruži. V začetku julija je zginila z njimi vred. Paznika LD »Spod. Ptujsko polje« sta bila sicer zadolžena za živi inventar,

vendar kako naj vsak večer lovita to drhal. Prepričani, da je vse skupaj pospravila lisica, so se lovci oktobra ne malo začudili, ko so zagledali to isto kokoš na Bukovskem polju v družbi odraslih fazanov. Z njimi je torej polne štiri mesece delila dobro in slabo ob hrani v naravi. Prenočevala je s svojimi gojenci v Sobotinski šumi na hrastih ali smrekah, na katere si je pomagala tako, da je z grma dosegla prvo vejo, nato se pa vzpenjala po vejah proti vrhu. Plašna kakor fazani, jim pri vzletanju na daljave ni mogla slediti, vendar je svojce kar hitro našla. Najbrž je zaradi svoje teže na vsakih 50 metrov sedla, se malo odpočila in se potem znova pognala za fazani. Ker je pa ni bilo opaziti na krmišču, je skoraj verjetno postala plen ujede.

P. Maroh, Ptuj

Skrivnost v praproti

Neke sobote v začetku avgusta 1950 smo šli s sedaj že pokojnima, dobričino Slavkom in takratnim starešino Tonetom, klicat srnjaka. Razšli smo se vsak v svojo smer, da se zvečer snidemo na kmetiji Presečeje. Tam Slavkove razburjen pove svojo dogodivščino: Kakih 200 metrov nad grapo so bila na mnogih krajih sveže razgrebena tla po srnjadi. Zato se odločim, da bom tam klical. Odložim nahrbtnik in sedem, da se ohladim, ker je bilo hudo soparno. Med tem zagledam kakih 30 korakov od kolovoza, precej veliko kopico sveže praproti. Po kratkem oddihu poskusim s klicanjem, obrnjen proti tej kopici. Kar se mi zazdi, da se kopica premika. Hitro stopim bliže in ugibam, kaj bi moglo biti v praproti — verjetno kak pijanček. Toda, naenkrat se grmada dvigne, iz nje pa puhne ogromen merjasec in se zgubi v goščo. Kakor okamenel sem obstal in nisem vedel ali je privid ali resnica. Ko sem se zavedel, je bilo seveda že davno prepozno, da bi uporabil risanico, ki mi je visela na rami, dober korak od ogromne zverine. S Tonetom sva ga neverno gledala, a ko sva ugotovila, da je prišel brez nahrbtnika, ki je ostal na kraju dogodka, je bila zgodba potrjena.

Maks Mavri,
Skofja Loka

Divjega prašiča s sekiro

V januarju 1963 sta kmet iz Batuj, po domače Milhar in sin peljala iz gozda drva proti domu. Pred klancem pa je jel konj hrzati in striči z ušesi ter postajal

nemiren, da sta postala voznika pozorna. Tedaj je nekaj metrov pred vozom prečkal pot divji prašič, šel čez potoček in se ustavil. Ko je sin zopet pognal voz, je prašič jel teči proti vozu. Oče je sina poklical, da naj prime sekiro, sam pa je prijel za vajeti. Sin je stopil za grm ob poti in čakal. Ko je prašič prišel mimo, je sin s sekiro z nekaj udarci pobil žival. Ko sta se nekoliko otresla strahu, sta naložila ščetinarja in ga oddala lovcem. Prašič je bil močno shujšan in je tehtal le 82 kg. Pri odiranju so ugotovili, da je imel sprednjo nogo nad kolonom od strela popolnoma zdrobljeno in močno gnojno, želodec pa prazen. Tako je sekira skrajšala trpljenje ubogi živali.

Podčavenski

Ciba

Na Jederti, blizu lovske kočee Rinke, je zagledala luč sveta mlada srnica — Ciba. Njeno majhno srce je bilo komaj nekaj uric in že so ji psi raztrgali mater. Našel jo je lovec Matija Vihernik in jo doma skrbno hranil. Vsem se je prikupila. Ciba je doraščala med domačimi in se večkrat potepala. Psov se ni bala, saj je rasla z njimi. Nekega dne pa se je vrnila vsa oklana in krvava ter se zavlekla pod stelnjak. Rane so ji skrbno izprali. Tri dni ni ničesar zaužila. Povsem pa je čudno, da je po prvem grižljaju četrtega dne slastno jedla sviž (pesek) iz Savinje. Čez dobrih 14 dni je popolnoma okrevala, toda odslej se je bala tujih psov.

V juliju so Cibo večkrat pogrešili. Matija jo je zaprl v ograjo. Ko je nekega jutra vstal rano jutraj, je videl kar tri srnjake, ki so hodili okrog ograde. Nekega dne v avgustu je Vihernik vzel Cibo s seboj na senožeti, da bi privabila starega srnjaka, določena za odstrel. Prišel je, začel se je svatovski ples in končno sta legla oba pod staro tepko. Toda kmalu je začel stari sukati glavo, kajti pojavil se je drug močan srnjak. Začela se je huda bitka za mlado nevesto. Pokale so veje, ropotalo je rogovje. Ko pa je bilo Matiji dovolj plesa, je v ugodnem trenutku prevrnil starega, močnejši pa je odskočil. Ker sam ni mogel odnesti plena, se je vrnil domov. Ciba mu je sledila, za njima pa je v majhni razdalji stopal srnjak vse do doma. Ko je prišel Matija s sinom po plen, sta videla srnjaka, kako obdeluje z rogovi in s sprednjima nogama svojega mrtvega tekmeča.

Preteklo je 10 mesecev. Ciba je neko majsko jutro pripeljala 2 lepa mladiča, srnico in srnjač-

ka, ki še danes skačeta po Vihernikovi kmetiji, kamor jih hodi občudovat staro in mlado.

K. Pevec — Žalec

Najlepši lov LD Škofja Loka v letu 1962 je bila 4. nov. brakada na Produ. To je predel lovišča zgolj za skupne love na zajce in fazane. To pot je za veseli konec poskrbel zajček, ki je pred 20 leti šinil iz grma in so ga pozdravile salve strelav. Toda ustavila ga je šele terierka Agica, ki ga je po divji tekmi ujela in tako pridjala lovini 13. zajca poleg 12 fazanov, 9 kljunačev in 1 kragulja. Zadnji pogon pri Jerci je bil še uspešnejši.

M. M.

Srna Mukica

Moščanci, Pečarovci — osrčje zelenega Prekmurja. Tu se končuje podaljšek Panonske nižine in ta prehaja v gričevnat svet, ki je bogato poraščen z gozdovi. Naši predniki so ga imenovali za Goricko. Kdo bi le mogel prezreti naravne lepote tega kraja, ki je tesno povezan s prijaznimi in vedrimi ljudmi — starih in mladih. Že pred več desetletji so gozdovi s svojimi prebivalci privabili ljubitelje narave, da so ustanovili svojo lovsko družino. Lovski krst, kdo ve koliko jih je bilo, koliko lovecev je izumrlo — le to vemo, da z dneva v dan narašča število članov, z dneva v dan se povečuje dejavnost tega priljubljenega športa.

Zgodovina lovske družine Pečarovci verjetno obsega lepo število prijetnih doživljanj. Eden od takih je srnica, ki jo je mlad lovec Bela Zrinski iz Moščanec s svojim očetovskim čustvom otel smrti in navadil na drug način življenja. Sedaj mu je srnica v največje veselje. Pet dni staro smo odvezli neizkušnemu člo-

Foto D. Obal

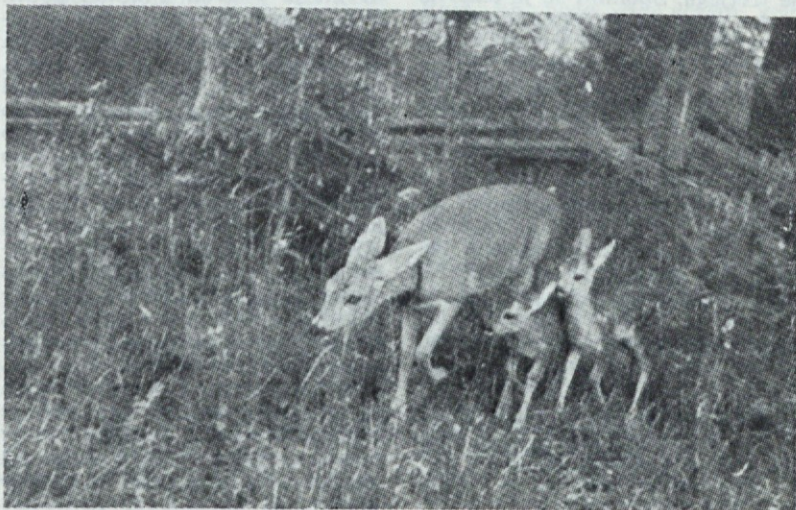
veku, ki jo je imel skrito pod posteljo in popolnoma shirano. Nismo imeli upanja, da bi ostala pri življenju. V oskrbo jo je vzel ljubitelj živali lovec Bela. Z njo je moral ravnati kakor z otrokom, ki je ostal brez matere. Sčasoma je postala mirna in sesala je mleko iz steklenice. Več kot dva tedna je moral vstajati skoraj vsako uro ponoči in ji dajati mleko. Danes je stara že štiri mesece, rada ima še vedno mleko in kruh, najrajši pa se pase. Z vsemi pri hiši se dobro razume, posebno še z domačim psom, ki ji je v veliko razvedrilo. Rada gre z domačimi na bližnja polja. Tujih ljudi ne mara. Vedno se dobrika s tihim glasom ali nežnim pogledom. Mukica je postala član družine, toda če bi si želela v svojo prvotno domovino, ji je pot odprta.

Dezider Obal,
LD Pečarovci

Se nekaj prijetnih doživljanj

Menda je vsem prirojeno, da se radi spominjamo preteklosti, najsi bodo to kmetje, čebelarji, kvartopirci, ribiči, posebno pa mi lovci, pa naj bodo ta doživljanja velikih uspehov, veselih dogodkov ali peklenske smole, najčistejše pasme.

S tem naslovom in uvodom bi rad ovekovečil obletnico našega

Marjan in Mirko s plenom

Foto J. Potočnik

lovca Mihe, o katerem sem zapisal v št. 8-1962 »Frata na Kašnem vrhu«.

Ravno na obletnico lepih doživljajev, ki sem jih omenil, se srečava z Mihom, tokrat ne na poti na Kašni vrh, temveč v Menino. Kam greš, ga vprašam: »Inventuro delat, na Ravniče«. Kaj pa misliš, da nosiš puško? Zopet na kratko: »Zoran je z mano, morda kaj zalotiva, saj je danes obletnica lanskih lepih trofej — čekanov«.

Kakor rečeno, tako storjeno. Opravila sta delo v koči Ravniče, nato pa krenila nazaj po krajih, kjer so radi prašiči. Naletela sta na svež sled črnuhov in Miha, ki pozna njih muhe, pošlje Zorana za njimi, sam pa na prežo. Ne mine pol ure in že poka, dva podere, potem premišljuje, če bi še tretjega. Spomnil se je težavne vlake, spravila do avtoceste in na en sam konček vrvi v nahrbtniku. Zato je odnehal, čeravno jih je še šest poskakovalo okrog njega. Voščil jim je milo zimo in srečno novo leto.

Ko sta prišla s črnuhoma v Gornji grad, je Miha moral roko držati kar vodoravno, toliko so segali po nji in čestitali še taki, ki so lovsko čisto nepismeni. Ko smo plen obesili, je seveda šklepetal fotoaparati. Nato smo napravili zadnji pogon in Miha je bil tarča češ, zakaj ni še tretjega, pa četrtega in magari še petega. Konca debate nisem dočakal.

Drugi dan se je nadaljevalo in Marjan izzove Miha: Ti si dva, jaz bom tri! Skoraj je šlo za stavo. Zato pride naslednji dan Marjan do mene in skoraj me je za-

sačil še na topli peči, ker je zunanaj zavijala burja. Pozdravi me s pesmijo: Dobro jutro, bog daj, od ljube sem fraj... Vse dopoldne je govoril v verzih in stresal smešnice. Končno sva se poslovila še od moje polovičke, ki nama je voščila veliko ognja, z opominom, da ne bi prinesla s sabo kaj tistega daha od decembra 1961. Tisti dah ji ne gre iz spomina. S krplici sva se prerila do kočice in si skuhalo čaj, popila kozarec vina in potem opravila naročeno inventuro. Dobro okrepcana sva vračajoč se z daljnogledi pregledala sosednji hrib zaradi sledov. Opaziti ni bilo ničesar, a kljub 85 cm debelemu snegu Marjan ni odnehal. Zato sva se ločila, on v hrib, jaz domov. In preden je bila ura 3 popoldan, je naletel na tri črnuhe, ki jih je v dveh minutah podrl. Svojo napoved, da bo tri, je izvršil. Dobro, da nismo stavili. Da bi Marjan spravil plen v dolino, je na kmetiji Encijevo poprosil za nekaj takega, kar bi imelo kosmat rep, tisto bi pa vleklo sivčke po Mačkinem kotu do avtoceste. Za temi volički in prašički je potem nastala takšna gaz kakor za snežnim plugom. Pri KZ Nova Štifta je bil drugi odih. Tam se je od silnega napora vlake do dobrega okrepcal in postavil na noge. Mi lovci vemo, kaj se pravi vlačiti tak plen skozi sneg, mraz in mokroto v dolino.

Od KZ Nova Štifta pa Marjan ni bil več sam. Vedno več je imel družčine. Ko je prišel domov z zeleno vejico za klobukom, sta ga žena in sinko Mirko veselo objela. Za ta dan se je zastor

spustil. Nadaljevanje je bilo naslednji dan v nedeljo 30. decembra 1962. Pogon na prašiče je bil v Ravneh. Še tu smo uplenili dva z 90 in 35 kg, iztrebljena. Žal se je Ivanu zaradi premrlega prsta puška na velikega merjasca prezgodaj sprožila, sicer bi v Žmavčevi klavnici viselo 6 ščetinarjev. Pa tudi uplenjenih 5 je tehtalo čistih 350 kg.

Kako se je pričel in končal zadnji pogon, si tovariši lovci sami predstavljate.

Janez Potočnik,
LD Gornji grad

Kokoš izdala lovskega tatu

V jeseni 1962 je F. D. imel v bližini svoje hiše posejano koruzo in proso. Večkrat je videl, da so fazani hodili v proso. Nastavil jim je velik skopec in v past djal storž koruze. V koruzo in proso pa je hodila tudi sosedova kokoš, ki se je ujela. Kokošje krike pa je slišal član LD Radgona, ki je ravno šel mimo in na svoje začudenje opazil otepajočo se kokoš v železju, katerega se pa ni rešila. Medtem je prišel tudi F. D. in brez besede vzel že mrtvo kokoš iz pasti in nameraval iti domov. Lovec ga je ustavil, F. D. se je pa razjezil češ, da ni nastavil kokoši pač pa hudičevim fazanom, ki mu uničujejo proso in da bo zaradi tega vse polovil.

Toda sodnik za prekrške je bil drugačnega mnenja in z občutno kaznijo se je tudi skopez poslovil.

Tone Slavinec
LD Gor. Radgona

Moje prvo zaslisevanje petelina

Pred nekaj leti sem poslušala starejše tovariše, ki so se bahali, da so slišali peti divjega petelina. Takrat me je prevzela velika želja, da bi ga tudi sama slišala, da bi slišala njegov ljubezenski napjev, ki da je čudovit. Ta želja se mi je izpolnila. Za 1. maj 1960 so se lovci LD Tuhinj odpravljali na petelina. Naprosila sem očka, da so me vzeli s seboj. Ob sedmih zvečer smo se odpravili od doma in pol ure kasneje smo se že vzpenjali na Menino planino. Noč smo prespali v lovski koči na Menini, pod Velikimi stenami. Ob dveh zjutraj so me že klicali in od velike želje, da bi slišala petelina, sem bila kar hitro budna. Krenili smo proti Velikim stenam. Bilo je mrzlo, jasno jutro, v gozdu tihota. Le pod našimi nogami je pokalo dračje, čeprav smo se trudili, da bi hodili čim bolj neslišno. Ne dolgo potem sta moj stari oče in očka zaslišala petelina. Stopili smo še nekaj korakov in se ustavili. Takrat sem tudi jaz za-

slišala njegovo klepanje in nekaj časa smo poslušali. Ko mi je očka razložil, kako moram hoditi, namreč skakati, smo krenili naprej. Hoteli smo mu priti čisto blizu, kar nam je tudi uspelo. Divjemu petelinu se ni težko približati dokler poje, ker je ves prevzet od svoje pesmi in zato nič ne sliši. Tako smo ga gledali na nekaj metrov, ko se je šopiril na veji in pel. Pozorno smo poslušali, posebno jaz. Med tem se je zlata zarja jasnega jutra nežno razlila čez nebo. Petelin je še nekaj kitic zapel, nato se je odgnal in z rahlimi zamahi odplaval čez vrhove smrek. Ko je odletel, se je vsepovsod oglasilo veselo žvrgolenje drobnih ptičic. Zadovoljni smo veselo krenili nazaj v kočo. Najbolj vesela sem bila jaz, ker se mi je izpolnila velika želja. Od tedaj grem skoraj sleherno pomlad z lovci poslušat petelina. Toda moje prvo zasliševanje mi bo ostalo v najlepšem spominu.

Alenka Jeras, Zagreb

Divjega racaka s ploščico na peruti in napisom: »Radolfzell Germania L 5391« je 13. febr. 1963 uplenil lovec Jože Lukač iz Dokležovja. Po sporočilu ptičje postaje Radolfzell — prej Rossitten — je bil racak še kot negoden obroček 1. jun. 1962 v Quolsdorfu, okrožje Niesky, Oberlausitz (Gornje Lužičko).

Vladimir Jezovšek, M. Sobota

Pogumen lisjak

V prazničnih dneh rojstva naše socialistične Jugoslavije, smo v skupini petih lovcev, lovili zajce med vasema Štorje-Podbreže, v lovišču LD »Raša« Štorje. Dan je bil sončen, toda pihala je kraška burja kot še nikoli, da nam je odnašala lovska pokrivala. Posamezniki sunki so nas skorajda metali ob tla. Navzlic temu smo vztrajali, le smer lovljenja smo spremenili v bolj zatišne strani griča Sopade. V strelcih smo se pomikali naprej, ko drsne iz loža zajec. Pozdravi ga puška sosednjega lovca Benka. Takoj je bila na strelu moja piščika braka jazbečarka, ki jame živo goniti. Vsi smo ostali na svojih mestih. Kmalu nas je z druge strani opozoril Pavel, da se zajec vrača. Toda golgouhec je nenadoma zavl v dolino. Pavel pa je opazil, da se za zajcem podi neka žival. Pomaknem se nad dolino in pozorno obstojim. Tedaj zaslišim, da v dolini veka zajec. Koj nato se iz doline z dvignjenim repom pokaže krepk lisjak in nese v gobcu proti borovemu gozdiču uplenjenega zajca. Lovec Lado se takoj spusti za njim, ga dohiti in po strelu obleži lisjak v ognju.

Navdušeni smo pozdravili uplenitelja, ki je v eni roki nesel lisjaka, v drugi pa zajca. Skleпам, da je zajca, ki ga je gonila psica, prestregel lisjak in — najbrž ranjenega — ujel.

Rado Dolgan, LD »Raša«, Štorje

Na petelina

Neke sobote je moj mož prejel vabilo LD Koprivna na Koroškem na velikega petelina. Mož, dobro razpoložen, me povabi čes, da bom videla vsaj naše obmejne kraje, kar sem si že dolgo želela. Lepa je Mežiška dolina, dvakrat lepa spomladi. V Koprivnici naju je čakal vodnik in tam je bilo še več lovcev, ki so šli na petelina. Malo postrani so me gledali čes, kaj bi z žensko na petelina. Po skupni večerji sva z možem odšla na dom lovca Silva. Korošci so zelo gostoljubni. Po kratkem dremanju smo ob dveh odrinili v planino. Hodila sem zadnja, da ne bi bilo kaj narobe. Jasna noč je obetala lepo jutro. Vodnik naju po poldrugi uri opozori na previdnost. Ko smo čez čas obstali, smo kmalu od daleč zaslišali tisti skrivnostni, zaželeni te-lek, te-lek. Lovec prime moža za roko in jela sta naskakovati. Jaz sem ostala, nema od pričakovanja, ob mogočni smreki. Ob vsaki kitici mi je srce bolj drhtelo, morda tudi zato, ker mi je bilo žal mogočnega pevc, ki je brezskrbno napeval svojim izvoljenkam in pomladi. Na nebo so se prikradli prvi žarki sonca in ptički so se jeli oglašati. Tedaj pa završi in petelin je ušel usodi. Lovca sta se vrnila malo kislih obrazov, jaz pa sem bila bogato nagrajena z edinstvenim užitkom, ki ga nudi le narava.

Jožica Fale, Velenje

Strupitev vran v okolici Slovenjega Gradca

Lovec Zorzini, član LD Podgorje, je strokovnjak v zastrupljanju vran. Ker sem tudi sama član te družine in me to zanima, pri tem stalno sodelujem. Vrane strupiva s fosforno emulzijo in strihininom. Drobnost zrezane klavniške odpadke in otrobe zmešava s krvjo v žgance, s katerimi napolniva živalsko črevesje in telečje želodčke. Priprava zahteva dosti truda, vztrajnosti in previdnosti. Po lastni skušnji je uspeh najboljši, če nastavljen vabo zapade sneg. Ko sva letos položila otrobe s krvjo, na kraju kjer so se vrane pasle, da bi jih privadila, so se mesta izogibale. Šele šesti dan, ko je zapadlo obilo snega, je F. Z. zjutraj še v mraku nastavlil strup ter me obvestil. Z užitkom sem opazovala, kako so vrane slastno žrle, kar mi je bilo ne-

kako plačilo za trud in prezebanje v tej mrzli zimi. Strup je deloval zelo hitro in lovec je v dveh urah pobral 48 vran. Zaradi varnosti pa je po radiu Slovenj Gradec, ki vsako nedeljo poskusno oddaja, razglasil, da bo od 4. do 10. februarja strupil vrane. Tako je akcija potekala v redu brez kakršnihkoli posledic.

Mara Šraj, Slovenj Gradec

Mladi pišejo

Divjad pozimi

Zima je gotovo čudovit letni čas. Toda, pri tem pomislimo, kaj je pozimi z neogljenjo divjadjo. Skriva se v gozdu, kjer zmrzuje in gladuje, med tem ko mi sedimo ob topli peči. Včasih se približa človeškim zaselkom, od koder jo pa najpogosteje odpodi kak pes ali radovedna mladež. Malo je takih otrok, ki skrbje za živali. Raje jih pode, da včasih celo omagajo v globokem snegu.

Postavimo divjadi stajice s primerno hrano. Ali se vam nič ne smili ljubka srnica, ki trepeže od mraza in lakote kje blizu vaše hiše? Pomagajte ji! Dajte ji hrane v stajico, ali ji pomagate, če je obtičala v snegu, da jo lepo negujete. Ko si opomore jo pa spustite v prostost. Kaj menite, ali ni tako prav? Kar držite se tega navodila. Prav v srcu vam bo toplo, ko boste videli, s kako slastjo bodo srnice uživale hrano, ki jim jo pripravite in kako hvaležno se bo srnica obračala proti vaši hiši, od koder jo boste lahko skozi okno opazovali. Ali vam ne bo prijetno pri srcu?

Jože Vodovnik,
Gornji Dolič — dijak

Lovska kinologija

Razstava psov v Londonu

Na letošnjo tradicionalno Cruf-tovo razstavo psov v Londonu 8. in 9. februarja je bilo pripeljanih 4208 psov. Charles Binney, tajnik Kennel Cluba — in moj dober znaneec — je dal o prireditvi tele podatke:

Razstavni prostor obsega 5 ha, s 40 razstavnimi krogi in 100 sodniki, 24 veterinarji in 5000 stoli za gledalce. Celotni stroški razstave znašajo ca. 10 000 funtov. Razstavo je obiskalo približno 55 000 ljudi. Vrata razstavišča so se odprla ob 5,55 zjutraj, ko so prišli že prvi razstavljalci. V Angliji je sedaj 3 250 000 psov, od katerih je 2 750 000 pasemskih z rodovnikom. Znani londonski modni svetovalec Norman Hartnell je ženam celo nasvetoval, kakšna barva in kakšna obleka pristojata posameznim pasmam. Lastnica in vzrediteljica bassetov iz Chilte-rusa je plačala 40 funtov, da so z buldožerjem zorali pot v snegu do glavne ceste, potem pa je morala hoditi še nekaj milj peš, da je prišla do železniške postaje. Vendar je bil njen trud poplačan. Njen basset Vandal je bil priznan za prvaka Cruftove razstave.

Tatjana Vončina

PRIJAVLJENE PARITVE

LOVSKI PSI:

Resasti jazbečarji:

Besa JRJri 246, je bila na tekmi — Doro iz Udenboršta JRJri 1180, je bil na tekmi, leglo je bilo 1. aprila 1963. Vzreditelj Jože Vester Tržič, Ulica heroja Bračiča 1.

Kokeršpanjeli:

Bistra JRŠK 434 — Princ Obdravska JRŠK 438, leglo bo 16. V. 1963. Vzreditelj Lovska družina Kungota.

Ada JRŠK 186, je bila na tekmi — Guši JRŠK 359, leglo bo 10. V. 1963. Vzreditelj Vido Drobnič, Bistrica 43, pošta Tržič.

Illa von Pürschgang JRŠK 322 — Trim JRŠK 208, je bil na tekmi, leglo je bilo 26. III. 1963. Vzreditelj Anda Grabrijan, Vipava št. 242.

Dana Obdravska JRŠK 406 — Aras Štajerski JRŠK 315, leglo je bilo 11. IV. 1963. Vzreditelj Fedor Senkovič, Maribor, cesta XIV. div. št. 48.

Spingeršpanjeli:

Drina von Wolfstein JRŠŠ 84 — Jago Novogorski JRŠŠ 73, leglo je bilo 20. aprila 1963. Vzreditelj Franc Derganc, Zg. Ščavnica 30.

Nemški kratkodlaki ptičarji:

Čapa JRPki 2599, je bila na tekmi — Pik Šmarnogorski JRPki 1491, je bil na tekmi, leglo bo 14. V. 1963. Vzreditelj Anton Fister, Ljubljana, Tržaška cesta 133.

Asta Ižakovska JRPki 1622, je bila na tekmi — Boj JRPki 2827, leglo bo 4. maja 1963. Vzreditelj Janez Sreš, Bratanci 128, pošta Beltinci.

Loka JROki 2073 — Bori JRPki 2826 je bil na tekmi, leglo je bilo 29. aprila 1963. Vzreditelj Jože Šinigoj, Brdo 8, pošta Dornberk.

Mika Glinška JRPki 2601 — Pik Šmarnogorski JRPki 1491, je bil na tekmi, leglo bo 25. maja 1963. Vzreditelj Peter Pečnik Ljubljana, Pod hribom 64 b.

Bora JRPki 2275, je bila na tekmi — Cap JRPki 1173, je bil na tekmi, leglo bo 20. maja 1963. Vzreditelj Karel Dovič, Črnuče št. 18.

Beba Bratonska JRPki 2350 je bila na tekmi — Arap Betnavski JRPki 1968, leglo je bilo 8. aprila 1963. Vzreditelj Franc Kumin, Črnelavci, pošta Murska Sobota.

Biba Skakovska JRPki 2200, je bila na tekmi — Lord Polanski JRPki 1972, je bil na tekmi, leglo je bilo 1. aprila 1963. Vzreditelj Geza Fujs, Murska Sobota, Grajska ulica št. 6.

Beba JRPki 2602, je bila na tekmi — Kasan Glinški JRPki 1738, je bil na tekmi, leglo bo 18. maja 1963. Vzreditelj Janez Dolničar, Ljubljana, Titova cesta št. 78.

Dika Dragomeljska JRPki 1419 — Ris Prulski JRPki 2393, je bil na tekmi, leglo bo 15. maja 1963. Vzreditelj Ivan Kralj, Prelog 1, pošta Domžale.

Lida JRPki, je bila na tekmi — Mero JRPki 1483, je bil na tekmi, leglo bo 1. maja 1963. Vzreditelj Stanko Stuhec, Apače št. 31.

Tisa Prulska JRPki 2600, je bila na tekmi — Pik Šmarnogorski JRPki 1491, je bil na tekmi, leglo bo 13. maja 1963. Vzreditelj Franc Avbelj, Ljubljana, Gradaška št. 14.

Flora JRPki, je bila na tekmi — Sano Fužinski JRPki 2332, je bil na tekmi, leglo je bilo 8. mar-

ca 1963. Vzreditelj Ivan Horvat, Trgovišče 9, pošta Velika Nedelja.

Bela JRPki 2444 — Bil JRPki 2489, je bil na tekmi, leglo bo 3. maja 1963. Vzreditelj Ivan Čeligo, Sečovlje št. 39.

Bora JRPki 2614 — Asi JRPki 2604, leglo je bilo 28. aprila 1963. Vzreditelj Stanko Uršič, Storje 65, pošta Sežana.

Diana JRPki 1749, je bila na tekmi — Adon JRPki 2571, je bil na tekmi, leglo bo 6. maja 1963. Vzreditelj Franc Škofljanc, Brege 52, pošta Leskovec pri Krškem.

Epagneul bretonci:

Aria JRP EB 60 — Jago JRP EB 53, leglo bo 23. maja 1963. Vzreditelj Dušan Marc, Dolenje 1, pošta Ajdovščina.

Lovski terierji:

Šara Travnogorska JRLT 565, je bila na tekmi — Ego JRLT 1053, je bil na tekmi, leglo je bilo 21. aprila 1963. Vzreditelj Albin Kuc-ler, Ljubljana, Pesjakova 16.

Capka Gorička JRLT 766 — Džon JRLT 1684, leglo bo 13. maja 1963. Vzreditelj Ludvik Kološa, Sebeborci 118, pošta Martjanci.

Majska JRLT 989 — Runo JRLT 820, je bil na tekmi, leglo bo 7. maja 1963. Vzreditelj Janez Intihar, Kočevska Reka št. 31.

Biba JRLT 1686, je bila na tekmi — Ari JRLT 1596, je bil na tekmi, leglo bo 2. maja 1963. Vzreditelj Vinko But, Sevnica, Savska cesta 4.

Disa JRLT 1608 — Mungo Travnogorski JRLT 1852, je bil na tekmi, leglo je bilo 12. aprila 1963. Vzreditelj Franc Ličof, Grabče 7, pošta Zg. Gorje.

Dina JRLT 1025 — Dante Baltia JRLT 1661, leglo bo 11. maja 1963. Vzreditelj Viktor Pristojnik, Zg. Bistrica 83, pošta Slovenska Bistrica.

Ajka JRLT 1547 — Ego JRLT 1053, je bil na tekmi, leglo je bilo 28. marca 1963. Vzreditelj Alojz Gošte, Kisovec 87, pošta Zagorje ob Savi.

Dimi Medvodska JRLT 586, je bila na tekmi — Amor Tržiški JRLT 1321, je bil na tekmi, leglo je bilo 28. aprila 1963. Vzreditelj Franc Grilc, Vodice št. 74.

Kuna JRLT 1528, je bila na tekmi — Nazdar Travnogorski JRLT 1525, je bil na tekmi, leglo je bilo 30. marca 1963. Vzreditelj Lovska družina Sodražica, psarna Travnogora.

Braki jazbečarji:

Čila JRBj 1221, je bila na tekmi — Lovko Ratitovski JRBj 770, je bil na tekmi, leglo bo 24. maja

1963. Vzreditelj Alojz Cugmas, Mlače 8, pošta Loče.

Agica Ljubelska JRBj 783 — Bobi JRBj 1354, leglo bo 22. maja 1963. Vzreditelj Jože Zima, Gozd Martuljek št. 6.

Luna von Schacht JRBj 552 — Bojči JRBj 1081, leglo bo 18. maja 1963. Vzreditelj inž. Julij Uršič, Maribor, Ribniško selo 23.

Bora JRBj 898, je bila na tekmi — Bor JRBj 1096, leglo bo 16. maja 1963. Vzreditelj Alojz Zelič, Zg. Duplje 6.

Cica JRBj 1164, je bila na tekmi — Taso JRBj 1105, je bil na tekmi, leglo je bilo 24. aprila 1963. Vzreditelj Albert Lorber, Mrzla vas 24, pošta Krška vas.

Vara JRBj 1132, je bila na tekmi — Daro JRBj 968, je bil na tekmi, leglo je bilo 26. marca 1963. Vzreditelj Franc Gracun, Luče ob Savinji 16.

Cila JRBj 1041 — Bor JRBj 877, leglo je bilo 23. marca 1963. Vzreditelj Jože Simšič, Planina pri Rakeku 166.

Čuka JRBj 1241 — Ciko JRBj 624, leglo je bilo 22. marca 1963. Vzreditelj Anton Gršič, Gorn. Suhor 15, pošta Suhor pri Metliki.

Čika JRBj 1093 — Daso JRBj 968, je bil na tekmi, leglo je bilo 10. marca 1963. Vzreditelj Lovska zveza Celje.

Cita JRBj 842 — Jago JRBj 1303, leglo je bilo 10. marca 1963. Vzreditelj Jože Javornik, Oplotnica.

Bina JRBj 1086 — Bor JRBj 1044, je bil na tekmi, leglo je bilo 13. aprila 1963. Vzreditelj Edvard Zavel, Šentrupert 90, Dolenjsko.

Kratkodlaki istrski goniči:

Glasna JRGki 2787, je bil na tekmi — Dečko JRGki 1853 je bil na tekmi, leglo bo 22. maja 1963. Vzreditelj Lovska družina Velike Lašče.

Dika JRGki 2975, je bila na tekmi — Nimrod Travnogorski JRGki 3123, je bil na tekmi, leglo bo 18. maja 1963. Vzreditelj Franc Kordiš, Retje 76, pošta Loški potok.

Pika JRGki 3130 — Borči JRGki 2989, leglo bo 18. maja 1963. Vzreditelj Anton Weiss, Loka 30 pri Črnomlju.

Čedna JRGki 2788, je bila na tekmi — Cero JRGki 3566, leglo bo 21. maja 1963. Vzreditelj Alojz Car, Retje 72, pošta Loški potok.

Friga JRGki 3485, je bila na tekmi — Nazor Travnogorski JRGki 3564, leglo bo 10. maja 1963. Vzreditelj Lovska družina Dobropolje.

Bianka JRGki 2312 — Tomos JRGki 2676, leglo je bilo 12. marca 1963. Vzreditelj Andrej Hauptman, Sežana 85.

Drina JRGki 2044, je bila na tekmi — Dendi JRGki 1573 je bil na tekmi, leglo bo 4. maja 1963. Vzreditelj Lovska družina Dobropolje.

Bistra JRGki 2978, je bila na tekmi — Bar JRGki 2846, leglo bo 9. maja 1963. Vzreditelj Jože Kordiš, Retje 86, pošta Loški potok.

Dika JRGki 3127, je bila na tekmi — Razor Travnogorski JRGki 2045, je bil na tekmi, leglo je bilo 29. aprila 1963. Vzreditelj Jože Boldan-Silni, Kočevje, trg narodne revolucije.

Posavski goniči:

Elma JRGp 3214 — Živko JRGp, leglo bo 22. maja 1963. Vzreditelj Zdravko Ajdič, Skorno 41, pošta Smartno ob Paki.

Dora JRGp 2247 — Dečko Podvinski JRGp 3779, leglo bo 16. maja 1963. Vzreditelj Adolf Čop, Podkum 12.

Kinološka zveza

Prijavljene in zaščitene psarne:

»DOBREPOLJSKA« za goniče, brake jazbečarje, jamarje in šarivce. Lastnik lovska družina Dobropolje.

»LIJAK« za nemške kratkodlake ptičarje. Lastnik Oskar Pahor, Prvačina 97.

»OSILNIŠKA« za goniče, brake jazbečarje in jamarje. Lastnik Lovska družina Osilnica.

»PEKRŠKA« za jamarje. Lastnik Viktor Kalič. Pekre 9 p. Maribor.

»TURJAK« za goniče, jamarje in šarivce. Lastnik Lovska družina Turjak.

»VELIKOLAŠKA« za goniče in brake jazbečarje. Lastnik Lovska družina Velike Lašče.

ODLIKOVANJA

S srebrnim znakom za zasluge na kinološkem polju so bili odlikovani tovariši:

Alojzij BRVAR, Podvine 20, p. Zagorje ob Savi,
Ivan GRČAR, Kisovec 29 pri Zagorju,

Franc GRČAR, Kisovec 78 pri Zagorju,

Viktor LIPOVEC, Kuželj,
Alojz PONIKVAR, Predstruge 1
Franc OZVALD, Draga 26,
Mirko STRITAR, Rašica 24,
Tone OŽBOLT, Kočevje, Prešernova 4,

Silni Jože — BOLDAN, Kočevje,
Trg 3. oktobra,
Oton ORŠANIČ, mag. pharm., Brežice,

Peter PAVLOVIČ, Brežice,
Alfonz VAHČIČ, Cerklje,
Janko BIZJAK, Krško,
Alojz JELARŠIČ, Cerklje,
Franc MOLAN, Videm ob Savi,
Salči AHMIČ, Kostanjevica na Krki,

Jože KALIN, Mokrice,
Franc ŠKOFLJANC, Brege 52,
Jože GROBIN, Maribor,
Marjan LONČARIČ, Maribor,
Ivan ZEMLJIČ, Celje.

Kinološka zveza Slovenije

Po lovskem svetu

Kraljevski fazan

(po Bill Millerju)

Prevedel Štefan Mikec

Skoraj neverjetno se sliši, da je najbolj bogata dežela s fazani oddaljena od nas le nekaj ur, seveda če letimo tja z reaktivnim letalom. Ko se vsako leto povrne lovna doba, preklinjam vse one na visokih položajih, ki so tako zaostriili medsebojne politične odnose, da se ne morem udeležiti lova v teh tako vabljenih loviščih. V zadnjih šestnajstih letih sem redno poskušal, da se povrnem v te kraje, in še danes nisem izgubil upanja, da se bom enkrat zares lahko vrnil. Jasno je, da ljudje, s katerimi sem že lovil, ne morejo postati kar naenkrat moji osebni sovražniki, kajti z njimi sem delil preveč dobrega in slabega. Zares, ko sem z njimi skupaj lovil in smo skupaj uživali čare lova, smo čutili, da si kujemo prijateljstvo, ki ga ne more razdreti nobena sila.

Bilo je v mesecu maju 1945, ko sem sodeloval s kitajskimi partizani v območju Srednje Kitajske, okupirane od Japoncev. Mesec maj je v Srednji Kitajski prijeten, in ko smo se dan za dnem pomikali vedno bolj proti jugu, sem slišal od časa do časa tu pa tam razne klice. Ko sem priganjal svojega mongolskega ponija prek prvega predgorja Da Bi Shan — gorskega grebena, ki teče vzporedno z reko Yangtzekiang vse do tja, kjer se veletok obrne na sever, da bi napojil Hankow — sem slišal živahno petje petelinov v vsaki krpi čajevca, ali v bambusovi goščavi. Neznatna žitna polja dozorevajoče pšenice, gosti olivno zeleni rododendroni in celo jelkini gozdovi na pobočjih nad nami so odmevali od fazanjih klicev. Toda pri vsem tem nisem videl niti enega samcatega fazana!

Moji spremljevalci in jaz smo se tiho pomikali po gorski poti in moram priznati, da sem se čutil močno prizadetega in neučakanega zaradi izzivanja nevidnih fazanov iz bližnjih goščav. Pozneje sem si govoril, ko bomo dovolj daleč v zaledju, in če bo dovolj časa, in če streljanje ne bo privabilo Japoncev, pridem gotovo na svoj račun.

Ko bodo vsi ti pogoji izpolnjeni, bom privlekel na dan svojo dvocevko kalibra 20, ki sem jo imel še iz otroških let s Filipinov in sem se doslej z njo iskaval na lovih zlasti na Islandu, v Združenih državah in na mojih službenih potovanjih v Afriki, Perziji in končno v Indiji.

Ko smo se pomikali skozi ozke prehode in vzdolž kamnitih kanjonov, smo lahko poslušali ganljive klice fazanov iz gostih grmov na robu jelkinih gozdov. Kmalu nato je vzpetina postala bolj položna in pred nami se je pokazala pokrajina v vsej svoji pestrosti. Pokrajina se nam je predstavila kot nežna slika na srebrnem zastoru, razprostrtem pred nami. Od časa do časa je zavila steza v predel, kjer nam je odkrila vrsto majhnih kolib, grajenih iz blata in kamna — stanovanja pridelovalcev čaja — in na strmih pobočjih zadaj teh naselij rumene krpe dozorevajoče pšenice. Naravno, klici ptičev šo bili vse bolj pogosti v grmovju ob polju in spričo tolikih

klicev se mi je zdelo, da bodo morali gorjani pohiteti z žetvijo, če bodo hoteli pobrati žito pred čakajočimi žanjci v lovorikah in rododendronih.

Poslušati klice ptičev in nobenega izmed njih videti, je bilo dokaj vznemirljivo. Moji partizanski tovariši z očmi, podobnimi mandljem, so sicer večkrat sikali in kazali s prsti v grm in še danes ne vem, kaj so videli; v glavnem sem ob takih priložnostih buljil z njimi v grm in pri tem videl — ničesar. Čutil sem se in hkrati ugibal, kakšni ptiči naj bi to bili. Na Kitajskem so fazani, ki so se razvili iz vrste ptičev, katerih predniki so bili plazivci.

Srednja Kitajska je idealna pokrajina za fazane. Tam najdete dovolj priložnostnih pašnikov, žitnih polj, jagodičja, predele vedno zelenega grmičja, gaje podrasti z grmičjem in visoko travo okoli dreves. In vse to se zliva v mogočne tokove, ki se vijejo po dolinah. Ali so to zlati ali srebrni fazani ali kaj drugega? Mogoče pa so to selivci, ki prihajajo v te kraje iz daljnje Mandžurije? Nikakor nisem mogel razumeti tega. Vedel sem, da je flora pokrajine Da Bi Shan nekakšna zmes semitropske vegetacije Južne in Srednje Kitajske z ono vedno zeleno s severa, kar naj bi kazalo, da je živalstvo teh krajev prilagojeno v enakem pogledu.

Naše konje smo zagnali v zapuščeni samostan na pobočju in tedaj sem prvič videl slavno kitajsko vozilo, ki se nam je približalo v nerodni vožnji po skalnati stezi. To je bila v stvari ogromna in nerodna potniška samokolnica, ropotajoča počasi in okorno po skalnati stezi. V njo je bil vprežen in povezan z jermeni kuli, trudeč in prizadevajoč se, da bi jo potegnil naprej. Mišice njegovega golega hrbta so se napevale v naporih, medtem ko se je njegovo mršavo oprsje napihovalo hkrati z njegovimi piskajočimi vdihmi skozi usta. Za samokolno je bil drug kuli, ki je potiskal, pri čemer je spotikaje se skoraj padal in se znova poganjal k potiskanju.

Nasproti masivnemu in edinemu kolesu sta nepremično sedela dva potnika. Eden izmed njiju je bila stara ženska, ki ni pokazala nikake radovednosti do nas in je uporno gledala naravnost predse; sedela je togo in vzravnano na svojem lesenem sedežu. Njene ovite nožice so bile po videzu manjše kot one drugega potnika, t. j. okoli štiriletnega dečka, ki je sedel na sedežu ob ženi prav tako vzravnano in ravnodušno. Ta deček je imel eno roko položeno v naročju, drugo pa stegnjeno nekoliko predse in v tej je držal dvoje peres. To sta bila fazanja peresa, dolga okoli 6 feeto (čevljev) zlato-rjave barve z črnimi in belimi progami.

Potegnil sem svojega ponija na kraj steze, za menoj pa se je enako odmaknil ves naš odred. Počakali smo in gledali, kako pelje mimo samokolnica, kako se kulija mučita in borita z vozilom, kako sta se majali v lahnem pišu prelepi peresi, s katerima je zdaj pa zdaj pomahal plemiški otrok.

Nikakor nisem mogel razumeti, kakšnega izvora naj bi bili ti dve peresi. V mislih sem preletel strani Beebejevega opisa azijskih fazanov in nisem našel zadovoljvega odgovora. Edina ptica, ki bi utegnila imeti v repu vsaj približno tako dolga peresa, bi bil argus z Bornea in Borneo je bil tako daleč od nas.

V zadregi sem se obrnil za pojasnilo h kitajskemu vodniku, ki pa me ni razumel. Jezikovna zapreka med menoj in mojimi spremljevalci je bila prevelika. Ko smo slednjič dospeli v hribovsko vas, ki mi je bila bivališče v naslednjih dveh mesecih, sem povprašal moje gostitelje, če je v okolici kaj »yea jee«. Moje vprašanje je vzburilo med domačini kaj različne reakcije. Rumenkast in zgubani starejši mož, ki je bil po svojem obnašanju nekak župan, se je znašel ob mojem vprašanju v očitni zadregi in se je trudil pokazati videz, kot da mo-

jega vprašanja sploh ni slišal. Drugi, po videzu mlajši mož, izrazilo žilav, širokega obraza in po zunanjosti kmet, se je na široko zakrohotal in mi začel mežikati. Eden izmed resnih domačinov me je ošvrknil s srepmim in porogljivim pogledom, tako da jih sploh nisem mogel razumeti. Slednjič se mi je ob vsem tem utrnila misel, da utegnejo biti fazani v Da Bi Shanu božanstva.

Končno je vaški starešina spregovoril hladno in mirno: »Pri nas ni nobene yae jee.«

Razume se, da sem mislil označiti z besedo »yae jee« fazane. Kaj naj bi si drugega predstavljal? Ali nisem slišal na poti v vas vse polno ptičjih klicev? Ali nisem videl malo prej tisti dve ogromni peresi? Ali naj to pomeni, da tu res ni »yae jee«. Morda pa sem uporabil napačno besedo, ki je izzvala takšno reakcijo. V literarni kitajščini pomeni »yae jee« poljske piščance, v dolini, kjer smo bili dalj časa pred tem, pa je to ime za fazane. Morda je hotel vaški starešina izraziti s svojim nesramnim zanikanjem na svoj način, da sem v vasi nezaželen? Če je to res, pomeni, da sem se znašel v res neugodnem položaju.

Slabe volje in razočaran sem privlekel na dan svojo dvocevko, ki se je kljub starosti in izrabljenosti na soncu še posebej zasvetila.

»Ah«, je vzkliknil vaški starešina, očitno pozviljen. »Vi ste mislili yae jee« in pri tem zamahal z rokami, kot bi hotel poleteti. »Mi jih imamo dovolj. Prej smo namreč mislili, da sprašujete za lahkim dekletu. Tu pri nas imenujemo najcenejša dekleta za zabavo jea jee, ker le-te nimajo drugega prostora za zabavanje svojih klientov kot polja.«

Ob teh besedah smo se vsi zasmeli. Smejali so se ob tem celo oni, ki so se malo pred tem najbolj resno držali. Od tedaj naprej je bil edini ugovor ta, da morajo sodelovati z oficirjem »nizkega okusa«.

Nekaj dni pozneje sem si izposloval kratek dopust, ki sem ga hotel izrabiti za lov na fazane. Glede okupatorja, Japoncev, sem se čutil dovolj varnega, saj so bili najbližji od nas kakih 10 milj. To pomeni, da sem bil lahko tako varen, kolikor je lahko varen vsakdo v vojni. Vedel sem, da se Japonci ne morejo prebiti skozi pas širok 10 milj po težavnem in sovražnem ozemlju, ne da bi bili mi medtem pravčasno obveščeni. Napolnil sem si žepce z naboji št. 6, vzel od zoba časa načeto dvocevko s spraskanim koptom in se molče podal v družbi plavo oblečenega vojaka po pobočju hriba v dolino.

Lovila sva vse popoldne na širokem prostranstvu. Brž ko sva zaslišala fazanje klice, sva jo ubrala v tisto smer in pri tem lovila — prikazni, ki so se nama spretno izmikale izpod grmičja in visoke trave, ne da bi se katerakoli dvignila v zrak. Poskusila sva vse. Nekaj časa sva se potuhnila in ostala na mestu povsem mirno. Nato sva nenadoma planila v predele okoli naju. Toda fazani, ki jih sicer okoliški kmetje niso lovili, niso bili tako naivni, kot sem si mislil. Le-ti so dobro vedeli, da je let nes pameten v primerih, ko nudi obilica okoliškega grmičja dovolj možnosti za enostaven pobeg. Midva sva nenadoma vpadla v posamezne grme, fazani pa so se previdno izmuznili drugam in tako nisva dobiva ves popoldan niti enega.

Po takšnem lovu mi je postalo jasno, da je bilo moje početje zaman in sem se zdel sam sebi nekoliko neumen. Moj prijatelj spremljevalec je bil ob vsem tem neprizadet in se je verjetno samo čudil, zakaj ni prišel dolgonosi barbar na dan z besedo že na lovu samem, če je tako lačen »yae jee«. V vas sem se vrnil skrajno slabe volje.

Nasledne jutro, določeno za lovsko akcijo, sem organiziral lov na način lova na tigr, ki ga je predhodno pokazal nek indijski maharadža. Večje število kitajskih partizanov sem razvrstil v dve vrsti, ki sta se pomikali po lovnem terenu v obliki klina,

s tem da sem bil jaz nekaj maharadža v sredini. Borci so tolkli po grmih in pri tem uganjali pravi azijski trušč. S tem so povzročili, da so vsi fazani zbežali pred nami v določene predele, ne da bi kateri izmed njih poletel. V svoji nejevolji sem mimo-grede prevrnil več velikih zajcev in štiri rdeče lisice, nakar sem se odločil, da naš način lova ponovno pretehtam.

Edini način, ki bi prišel v poštev, da spravimo te premetene ptice v zrak, je bil ta, da jih obkolimo in jim tako onemogočimo pobeg po tleh. Zato sem odbral šest primernih tolkačev in jih poslal na določen kraj, od koder se je slišalo kokodakanje in petje petelinov, da ta prostor obkolijo. Preostali smo sedli pod košato jelko in prisluškovali, kje se bo oglasil kak fazan.

Sedel sem na zatišnem prostoru in se zastrmel nad predeli, ki jih je osvetljevalo sonce in hkrati si želel psa ptičarja. Toda zadji pes je izginil v loncu nekoga že pred davnim in bi ga zato v teh krajih zaman iskal. Zategadelj je bila ta pokrajina skrajno težka za lov in jaz sem bil vseeno ves prevzet nad priložnostjo, ki se mi je nudila, pa čeprav je bilo to v vojnem času. Ko smo tako nekoliko počivali, se mi je zazdelo, da smo daleč od vojnih dogodkov. Uživali smo božajoče sonce, prijetno pokrajino in pri vsem tem sem pogrešal edino nekaj, kar je bilo vse nedosegljivo — bil sem sredi fazanjskega raja, — toda brez psa.

Brž ko se je oglasil z izzivalnim klicem prvi petelin smo se pognali v smeri večjega grma divjega čajevca, ki je rasel nedaleč v smeri največjega bfsk Vojaki so se pred grmom razdelili na dvoje in ga začeli obkoljevati. Njihov vodnik se je nenadoma ustavil in pokazal s prstom v gost grm. Nato je začel na ves glas kričati, da stoji na mestu, ki ga kaže s prstom, fazan in ga radovedno opazuje. Odgovoril sem mu, naj za trenutek počaka, da bodo prišli ostali zadaj za grmičje.

Takoj ko so tolkači sklenili okoli grma obroč, sem napel petelina in se pripravil za strel. Pri tem sem preklinjal samega sebe zaradi tolikšne nepočakanosti po uspehu. Takoj nato se je pognal iz grma z glasnimi zamahi zajeten fazan. Cevi dvocevke so mu sledile skoraj same, pri čemer sem čutil, da me je v hipu popustila vsa tista živčnost in neučakanost, ki sta me mučili še tik pred tem. V letu sem ga podzavestno sledil. Med letom je pevec zapazil gonjače v smeri njegovega leta in je nenadoma zavil za 90 stopinj v levo ter se usmeril po dolini. Oddal sem za njim strel iz desne cevi, čeprav sem vedel, da bo strel zastonj. Po strelu sem gledal za njim z neizmernim užitkom, dokler se ni izgubil v daljavi. V tem pa že zakriči eden izmed gonjačev in pokaže na kokoš za menoj. Hipoma sem se obrnil in zagledal kokoš v letu strmo navzgor v smeri planine. Strel iz polno čokirane cevi jo je v hipu dosegel in jo spravil na tla med pravim oblakom odbitega perja.

Nezadržno sem zdrvel k plenu in jel ugotavljati svoje minljive občutke ob pogledu na mrtvo kokoš. Bila je po rasti zares velika fazanka, toda o kakšnih dolgih peresih ni bilo sledu.

Ostanek dneva sem lovil z enako taktiko. Ko sem se vrnil v vas utrujen, a zadovoljen zaradi uspeha, je bilo fazanov za vsakogar v vasi dovolj. Svojega sem delil z vaškim starešinom. Pojedino sva zalivala z riževim vinom in pri tem sva se zapletla v razgovor, ki mu ni bilo kraja vse dotlej, dokler se ni mesec skrnil iznad doline za goro. Govorila sva o marsičem, vključno o vinu, ženah in vojni in ko je pogovor nanesel na perjad, sam občutil, da najini gledišči nista enotni. Starec namreč ni vedel ničesar o fazanih, ki naj bi imeli v repu skoraj dva metra dolga peresa. Dopustil je sicer

možnost, da živijo takšni nekje tam, kjer je zašla luna, in pri tem zamahnil z drobno ročico v tisto smer.

V naslednjih dneh sem še nekajkrat lovil na planjavah pod vasjo in pri tem nisem opazil niti sledu o velikem fazanu, za katerega nisem vedel, kje prav za prav živi. O njem sem imel sicer pravo predstavo, toda pravo ime se mi je izmikalo enako kot sam ptič.

Štirinajst dni pozneje sem moral slediti zahajajoči luni po skrajno naporni stezi, ki je peljala iz vasi skoraj pod grebeni tamkajšnjih gora. Ves ta čas sicer nismo lovili; večkrat smo napadli okupatorja in to ga je pritegnilo v našo vas. Pojavili so se pred vasjo v tolikšnem številu, da jim naš odred ne bi bil kos. Morali smo evakuirati vas. Omenjena steza je bila prenevarna za naše zastavne ponije z izrazito dolgo grivo. In ker sem potoval zadnje mesece izključno v sedlu, nisem bil v stanju da zdržim peš okoli petdeset kilometrov dolg marš. Izgledalo je, da so to Kitajci pravilno ocenili in mi predlagali da grem z njimi v nosilnici.

Kitajska nosilnica izgleda na pogled kot razkošje. V bistvu je nosilnica naprava iz cepljenih bambusovih palic, ki jo nosijo štirje močni možje z občutnim tresenjem in neprijetnim nihanjem sem in tja. Zato je potovanje s takim prometnim sredstvom trpeče neugodno in jaz sem se kmalu počutil, da sem norec v kletki. Ko mi je bilo tega dovolj, sem izstopil iz nosilnice in s tem povzročil taktično napako. Žal mi je bilo teh sopihajočih mož. To pa je imelo za posledico užaljenost, namesto da bi jim ustregel in jim omogočil vsaj malo olajšanja. Tedaj sem zvedel, da pripadajo moji nosači posebnemu združenju, katerega člani so visoko cenjeni zaradi njihove nadnormalne moči in kadar so bili poklicani k delu, so bili izredno dobro plačani.

Pozno popoldne, ko smo prekoračili gorski prelaz, je priteklo nazaj k meni eden izmed naprej poslanih obveščevalcev in planil k nosilnici s kričanjem: »Da yea jee, da yea jee,« kar naj bi pomenilo velik fazan. Pri tem je razprostrl roki in tako kazal, kako velik naj bi bil ta »da yea jee«. Ob teh besedah sem pograbil svojo dvocevko in planil iz nosilnice na prosto, ne da bi ukazal kulijem, da postavijo nosilnico na tla. Obveščevalčeva novica me je tako pognala na noge, da sem se ujel z eno nogo v razpoko na stezi in pošteno padel. Brž sem se pobral in stekel proti malemu in golemu griču v naši bližini.

Ko sem prišel na vrh griča, sem zagledal zadaj za vrhom skupino grmov in vojak mi je rekel, da mora biti fazan v enem izmed teh. Vojak je bil v vasi moj spremljevalec na lovih in je ob tej priložnosti kazal večjo vznemirjenost kakor navadno na prejšnjih pogonih. To tukaj ni navaden yea jee, pač pa da yea jee in nekaj mi je reklo, da mora biti ptič v grmovju edinole skrivnost z dolgim repom, ki sem jo iskal v vseh prejšnjih lovih.

Znašel sem se v izrednem položaju. Ob tej priložnosti res ni bilo niti časa, niti ni bil kraj prikladen za lov. Moral sem upoštevati, da so bili Japonci nedaleč za nami. Toda kljub temu sem si dopovedal, da bo trajal moj lov le kratek čas, in če bodo Japonci slišali moj strel, ne bo to dosti pomenilo, ker so itak vedeli, kam smo se umaknili. Od trenutka dalje, ko sem zapustil nosilnico, sem bil v oblasti muslimanskega izreka, ki pravi: »Kdor stavi nogo v streme se mora popeti v sedlo.« Dokončno sem se odločil, da bom streljal, če bo le priložnost nanesla.

Fazan se je zatekel v okrilje osamljene skupine grmov. Takoj mi je bilo jasno, da bo moral zleteti, če se bo hotel umakniti iz tega grmičja. Zato sem se usmeril direktno proti sredini zavozljanega

šibja in prepletenege vejevja in sem imel pri tem občutek, da se odpira pred menoj ves vet. Nena doma prekine tišino hripav in kokotajoč glas petelina, hkrati pa je zaprhutalo v grmu s tako silo, da sem na obrazu začutil močen piš vetra, povzročena od energičnih zamahov splasene ptice. Pri tem sem se namreč tako približal petelinu, da bi mu skoraj lahko stopil na rep. Zdaj pa je prhnil strmo v zrak tik pred menoj. In zdaj se je pokazala vsa njegova fantastična veličina na plavem modrilu neba.

V svesti, da je to fazan, ki ima v repu tako pestro perje, sem pomeril nanj in pritisnil prvič in takoj za tem še drugič. Morda sem prvič zgrešil, kaj vem. Čeprav sem se imel za dobrega strelca na letečo perjad, sem izstrelil oba naboja na tega fazana, ne da bi videl, če je prvi strel zadel. Moja trenutna razburjenost se niti zdaleka ne more primerjati z ono, ki sem jo doživljal ob drugih lovih na fazane. Pogled na to veličastno ptico in hrup njenih perutnic sta me spravila v hipu v takšno duševno stanje, da sem užgal iz obeh cevi tako hitro, kot bi oddal samo en strel.

Nikoli ne bom pozabil pogleda svetlikajočega se velikana, kako me je pogledal, preden se je v zraku nekako preganil in takoj nato omahnil v globino. Na tla je padel z vso težo in se nekajkrat prekucnil po strmih pobočju griča. Naslednji hip sem se pognal po vratolomni strmini za njim še vedno s puško v roki.

Ko sem ga dosegel, sem ga gledal na tleh ležečega precej časa. Tedaj sem se spomnil njegovega pravega imena. Skrivnostni fazan pokrajine Da Bi Shan je bil kraljevski fazan ali nenavaden Reevesov fazan z zlatimi pegami.

Kolona vojakov in moji nosači so me potrpežljivo čakali zgoraj na stezi; njihove postave so se nejasno odražale na plavem ozadju neba in pogled na te silhete me je zopet vrnil nazaj v stvarnost — v vojni čas. Bil je že zadnji čas, da smo krenili naprej in se umaknili zasledovalcem, kajti dotedanje čakanje je bilo že prava neumnost. Med Kitajci se namreč bolj ceni mirna potrpežljivost kot bojzljiva naglica.

Vrnil sem se k naši koloni in izročil fazana vojaku, da ga nosi. Sam sem se zbasal nazaj v nosilo in pri tem opazil znani videz kitajske mirnosti. Položil sem svojo roko v naročje, drugo pa sem nekoliko stegnili predse in v njej sem držal počasi mahajoča 6 fitov dolga belo-črno obrobljena zlata peresa. Uporno sem želel, da bi bila ta dva peresa naša zastava v nadaljnjem boju in v znak našemu skrivnostnemu umiku pred Mikadovimi vojščaki.

Iz lovske organizacije

Iz Uradnega lista

Na podlagi drugega odstavka 8. člena zakona o gibanju na meji (»Uradni list FLRJ« št. 101/47) predpisuje Zvezni državni sekretariat za notranje zadeve

Pravilnik o lovu v obmejnem pasu in državnem mejnem pasu

1. člen

V obmejnem pasu do črte državnega mejnega pasu smejo loviti jugoslovanski državljani, ki imajo lovsko dovoljenje po splošnem zakonu o lovu (»Uradni list FLRJ« št. 105/47).

Na območju državnega mejnega pasu smejo loviti samo jugoslovanski državljani, ki dobijo poleg lovskega dovoljenja iz prvega odstavka tega člena še dovoljenje za lov v državnem obmejnem pasu.

Tuji državljani smejo loviti v obmejnem pasu do črte državnega mejnega pasu, če dobijo dovoljenje za lov v obmejnem pasu in dovoljenje lovskega društva oziroma lovske organizacije, ki ji pripada lovišče, v katerem nameravajo loviti.

Tujim državljanom ni dovoljen lov v državnem mejnem pasu.

2. člen

Dovoljenja za lov v obmejnem pasu in dovoljenja za lov v državnem mejnem pasu izdaja upravni organ okrajnega ljudskega odbora, ki je pristojen za notranje zadeve.

Dovolejnja za lov v obmejnem pasu se izdajajo za določene dni, dovoljenja za lov v državnem mejnem pasu pa z veljavnostjo do enega leta.

Dovoljenje za lov v obmejnem pasu in dovoljenje za lov v državnem mejnem pasu velja samo za območje, ki je v njem navedeno.

Dovoljenja za lov v obmejnem pasu in dovoljenja za lov v državnem mejnem pasu se izdajajo na obrazcih št. 1 in št. 2, ki sta objavljena skupaj s tem pravilnikom in sta njegov sestavni del.

3. člen

Dovoljenje za lov v državnem mejnem pasu se ne sme izdati nekomu, zoper katerega teče kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in ne, če to zahteva interes državne varnosti.

Dovoljenje za lov v državnem mejnem pasu se vzame, če nastopi katerikoli razlog iz prvega odstavka tega člena, zaradi katerega se ne sme izdati.

4. člen

Kdor ima dovoljenje za lov v državnem mejnem pasu, mora pred vsakim odhodom na tak lov o tem osebno obvestiti pristojno poveljstvo vojaške mejne enote.

5. člen

Za skupen lov (hajko) v obmejnem pasu ni potrebno dovoljenje.

Za skupen lov v državnem obmejnem pasu je potrebno dovoljenje, ki ga izda za notranje zadeve pristojni upravni organ okrajnega ljudskega odbora.

Dovoljenje za skupen lov v državnem mejnem pasu se izda samo za en lov in velja izključno le za območje, ki je navedeno v dovoljenju.

6. člen

Skupne love v obmejnem pasu oziroma državnem mejnem pasu smejo organizirati samo lovske organizacije.

Lovska organizacija, ki organizira skupen lov v državnem mejnem pasu, mora pristojnemu poveljstvu vojaške mejne enote pisмено sporočiti dan skupnega lova, in sicer najmanj tri dni naprej.

7. člen

Skupnega lova v obmejnem pasu se smejo udeležiti kot lovci jugoslovanski državljani, ki so člani lovskih društev, in tuji državljani, ki dobijo zanj dovoljenje.

Skupnega lova v državnem mejnem pasu se smejo udeležiti kot lovci samo jugoslovanski državljani, ki so člani lovskih društev in imajo dovoljenje za lov v državnem mejnem pasu.

8. člen

Gonjači, ki se udeležijo skupnega lova v obmejnem pasu ali v državnem mejnem pasu, morajo imeti dovoljenje za vstop in muditev v obmejnem pasu, ki ga določa pravilnik o obmejnem pasu (»Uradni list FLRJ« št. 43/50, 64/50 in 34/54).

9. člen

V obmejnem pasu in državnem mejnem pasu je dovoljeno loviti samo podnevi, in sicer

- 1) v januarju, februarju, oktobru, novembru in decembru od 7. do 16. ure;
- 2) v marcu, aprilu in septembru od 6. do 18. ure;
- 3) v maju, juniju, juliju in avgustu od 4. do 20. ure.

10. člen

Med lovom v obmejnem pasu ali v državnem mejnem pasu je prepovedano streljati v smeri ozemlja sosednje države z razdalje, s katere bi krogla utegnila doseči njeno ozemlje.

11. člen

Z denarno kaznijo do 20 000 dinarjev se kaznuje za prekršek:

1) kdor lovi v državnem mejnem pasu brez lovskega dovoljenja po splošnem zakonu o lovu ali brez dovoljenja za lov v državnem mejnem pasu (drugi odstavek 1. člena);

2) tuj državljan, ki lovi brez dovoljenja za lov ali brez dovoljenja lovskega društva oziroma lovske organizacije (tretji odstavek 1. člena) v obmejnem pasu, ali lovi v državnem mejnem pasu (četrti odstavek 1. člena);

3) kdor ne prihlasi svojega odhoda na lov v državni mejni pas pristojnemu poveljstvu vojaške mejne enote (4. člen);

4) gonjač, ki se udeleži skupnega lova v državnem mejnem pasu ali skupnega lova v obmejnem pasu brez dovoljenja za vstop in muditev v obmejnem pasu (8. člen);

5) kdor lovi v državnem mejnem pasu ali v obmejnem pasu ob uri, ko lov ni dovoljen (9. člen);

6) kdor strelja med lovom v državnem mejnem pasu ali obmejnem pasu v smeri sosednje države v nasprotju z 10. členom tega pravilnika.

Z denarno kaznijo do 100 000 dinarjev se kaznuje za prekršek lovska organizacija, ki organizira in priredi skupen lov v državnem mejnem pasu brez zadevnega dovoljenja (5. člen) ali ne obvesti oziroma ne obvesti v določenem roku pristojnega poveljstva vojaške mejne enote o nameravanem skupnem lovu v državnem mejnem pasu (6. člen).

12. člen

Z dnem, ko začne veljati ta pravilnik, neha veljati odredba o izvrševanju lovske pravice v obmejnem pasu (»Uradni list FLRJ« št. 34/49).

13. člen

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu FLRJ«.

Št. 16574/61.

Beograd, 25. januarja 1963.

Državni sekretar za notranje zadeve:

Svetislav Stefanović s. r.

Obrazec št. 1

(format 148×210 mm)

**DOVOLJENJE
ZA LOV V DRŽAVNEM MEJNEM PASU**

Za ..... rojen .....
v ..... po poklicu .....
s stalnim bivališčem v ..... LR .....
Številka osebne izkaznice ..... izdane od .....
Dovoljenje velja, skupaj z osebno izkaznico, za gibanje in lov v državnem mejnem pasu na sektorju .....
od ..... 19..... do .....
do ..... ure.

(M. P.)

Podpis:

Obrazec št. 2

(format 148×210 mm)

**DOVOLJENJE
ZA LOV V OBMEJNEM PASU ZA TUJE
DRŽAVLJANE**

Za ..... rojen .....
v ..... po poklicu .....
državljan ..... s stalnim bivališčem v .....
okraj ..... številka
potne listine ..... izdane od ..... številka
vizuma ..... izdanega od ..... dne .....
Dovoljenje velja, skupaj s potno listino, za gibanje in lov v obmejnem pasu na sektorju ..... od .....
do ..... 19..... od ..... do ..... ure.

(M. P.)

Podpis:

Izidor Winkler 60-letnik — naš tajnik

Malo je mož kakor je naš lovski tovariš Izidor, ki bi jih ne strla tako težka življenjska nesreča, kakor je zadela njega in ki bi bil v lovskih vrstah tako delaven kakor on.

Doma iz goratega predela Goriške, v Lokovcu, se je kot 22-letni mladenič vključil v lovske vrste. V naravi in na lovu je toliko doživel in si nabral tolikokušenj, da je lahko s polnega dajal nasvete in napotke mladim lovcem in vztrajno vzgajal lovski naraščaj. Saj je bil do druge svetovne vojne njegov svet narava, divjad, lov. Toda z vojno ga je jela spremljati zla usoda že v italijanski vojski. Vendar se je srečno vrnil in se aktivno vključil v terensko organizacijo osvobodilnega gibanja. Pri tem mu je naporno delo podnevi in ponoči, v mrazu in vročini, dežju snegu in burji, izpodklopalo zdravje.

Po osvoboditvi je bil med prvimi ustanovitelji LD Čepovan ter potem ves čas njen tajnik, blagajnik in sploh njen vodja v vsakem oziru. Za njegovo vzgledno, uspešno in požrtvovalno delo ga je LZ Gorica odlikovala z Znakom za zasluge, leto na to pa prav tako LRS.

Toda 1958 se je zrušila nanj nesreča bolezn, ki si jo je nakopal v naporih za osvoboditev med okupacijo. Zaradi zmrzlin na udih in drugih okvar so mu morali amputirati levo nogo visoko v stegnu. To ga pa ni uklonilo in se je z nerodno protezo udeleževal skupnih lovov in sodeloval ob vseh drugih prireditvah družine in v njenem društvenem delu. Temu udarcu je pa sledil še mnogo hujši, ko je 1959. moral prav tako žrtvovati še drugo nogo in levo roko pod ramenom. To naj bi bil konec. Saj tako usoda zlomi tudi najmočnejšega. In vendar ga ni. Z nadčloveško voljo in žilavostjo se je ob tako okrnjenem telesu oklenil življenja in dela in duh mu je postal še močnejši. Vsa dela v lovski družini razen telesnih opravlja kakor prej in tudi njegovo nastrojenje je ostalo neokrnjeno. V družbo vnaša toliko vedrine in dobre volje kakor redek zdrav človek.

Kot častnega člana ga je lovska družina 1960. ponovno izvolila za tajnika in od tedaj se je stanje v lovski družini zopet krepko popravilo. Jubilatni le administrator in organizator, marveč tudi dober svetovalec v vseh družinskih zadevah, posebej za praktična navodila pri upravljanju lovišča in izvajanje lova. Pri tem se zdi, kakor da bi bil sam še vsak dan v lovišču, tako odličen spomin ima. Saj pozna slehern kotiček, tako rekoč vsak grm in skalo v lovišču. Občudovanja vredna je njegova predanost in požrtvovalnost za prospek lovske družine. Mimo tega pa vodi na svojem domu še vse gospodarstvo in gostilno. Kot delegat se je 1961 in 1962 udeležil letnega občnega zbora LZ Gorica in je bil to leto, prav za njegovo šestdesetletnico ponovno odlikovan od strani LZS z Redom za lovske zasluge.

Vztrajnost, žilavost in požrtvovalnost lovskega tovariša Izidorja nima spričo njegove težke usode, primera v lovskih vrstah. Zato mu ob jubileju tem bolj iz srca želimo, da mu življenje še mnogo let nakloni vse, kar mu more dati! Te skope vrstice naj pa o njem odneso glas med vrstnike.

LD Čepovan, M. L.

Nekaj iz LD Velike Lašče

LD Velike Lašče ima ugodno lovišče za vsakovrstno divjad. V zadnjih nekaj letih so se razmnožili tudi jeleni in divji prašiči ter nam delajo že občutno škodo po njivah. Prvi jelen je bil opažen 1956 v revirju Blatnek. Letos imamo jelenjadi že nad dvajset. Zato smo odstrelili tri in dobili dovoljenje še za dva kosa.

Tako smo se 18. decembra 4 člani odpravili na lov v predel Stari laz. S seboj sem vzel svojega stalnega spremljevalca Bora. Jaz sem šel v pogon, ostali trije pa na stojišča. Po prehodu nekaj jarkov in grebenov, sem zaslišal lajati psa na mestu. Ker me je divjad zaradi hreščečega zmrznjenega snega hitro začutila, se je, spremljana od pasjega laježa, počasi umikala. Na kraju sem ugotovil, da sta bila jelen in košuta. Kmalu se zopet približam pasjemu laježu in skozi gosto smrekovje opazim, kako jelena z rogovjem odbijata psa. Tako sem na razdaljo 80 m prišel do prve svoje jelenje trofeje. Nepravilen dvanajsterak je tehtal 181 kg. Na levem boku je imel 10 cm dolgo, pokončno, že zaraslo brazgotino in v levem zadnjem členu za oreh veliko gnojno bulo.

Bolj razburljiv dogodek sem doživel v novembru v revirju Slemenca. Bilo je megleno jutro z nekaj centimetri na novo zapadlega južnega snega, kot nalašč za lov. Vzajemem dvocevko in psa ter jo mahnem v Slemenske gozdove, kjer so vedno tudi divji prašiči. Kmalu opazim sled velikega divjega prašiča. Po več kilometrih naporene hoje postane pes pozoren. Spustim ga z jermena in mu sledim v gosto smrekovo podrast, kjer začne pes na mestu besno lajati. Ko se približam na 10 korakov, vidim velikega ščetinarja, ki mirno sedi in gleda psa. Po prvem strelu z idealno, zgine. Začuden, da bi mogel zgrešiti, pogledam na nastrel, a razen ščetin ne najdem niti kapljice krvi. Hitro nabašem puško še v drugo — zadnjo idealno in sledim pasjemu laježu. Po kakih 50 metrih pa zagledam krvav sled, ki postaja čedalje močnejši. Nemalo začuden zagledam psa, ki lajajoč beži proti meni, za njim se pa renčeč, z odprtim rilcem poganja ogromen merjasec. Ko me zagleda obstane, nakar še enkrat ustrelim. Po strelu se zamaje in gre korakoma v bližnjo gosto grmičevje, kjer se ustavi in odganja pas, ki mu je stalno v ščetinah. Znova nabašem puško s šibrami št. 4 in 6 — druga pač nisem imel — in na pet metrov oddam nanj še dva strela. Samo stresel je z glavo in se začel znova zaganjati za psom. Izstrelim po-

slednji naboj št. 6, ki sem ga še imel. Tedaj pa se obrne in se s psom, ki ga je trdovratno držal za stegno, in z odprtim rilcem renčeč bliža meni. Brž odprem puško — prazna in tudi moji žepi — prazni. V zadnjem trenutku se povzpnem na bližnjo smreko in opazujem, kako se z zadnjimi močmi bori s psom in s smrtjo.

Merjasec je bil visok 1,10 m težak pa preko 200 kg. Dolžina čekanov je 23 cm.

Za vse to pa je največja zasluga psa, saj brez dobrega psa je lovec res le polovico lovca.

Alojz Centa (Iškar)

Ali je to strah pred divjimi lovci?

V članku »Lovska pravičnost« sem poročal o divjem lovu. In kaj je LD »Log pod Mangrtom« proti takim škodljivcem storila? Upravni odbor te družine ni nikdar storil konkretnih sklepov, kako naj postopa s storilci. Okrajno sodišče v Tolminu je krivca kaznovalo pogojno in jima naložilo povračilo za storjeno škodo v znesku 100 000 din. Šele na intervencijo LZ Gorica, je družinski posvet 2. febr. 1963 s sedmimi proti štirim glasovom navzočih (družina šteje 20 članov in glasovala sta tudi storilca) zavrnil izključitev in po sodišču odmerjeno odškodnino znižal na 30 000 din za vsakega, (čeprav U. l. LRS št. 20/61 določa odškodnino). Niti niso določili, kdaj naj bi plačala. Ob takem postopku se storilca lahko v pest smejeta.

Ivan Kelc, Bovec

Na jesenskih lovih mi je všeč praksa, da so lovci gosti drugih družin, kjer spoznavajo sosednja lovišča, krepijo tovarištvo in izmenjujejo svoje skušnje za skupen napredek. V nedeljo 17. nov. 1962 smo tako sodelovali na lepo organiziranem lovu v Polzeli. Kljub slabemu vremenu je bil lov lep in plen proti pričakovanju, saj je padlo 65 zajcev, kakih 15 fazanov, nekaj jarebic, dva kragulja in lisica. Pohvaliti moram vsekakor organizatorje lova, saj so bili lovci iz Celja, Konjic in celo z Dolenjske zadovoljni z uspehom, tovarištvom in organizacijo. Strinjam se, da je uspeh lova odvisen od dobre organizacije, kar se je pokazalo v Lovišču LD Polzela, ki ima vsekakor dobre pogoje za rejo male divjadi in se zanjo tudi primerno briga. Taki uspehi gojitve pa ne razveseljujejo zgolj z užitkom na lovu, temveč ugodno vplivajo tudi na družinsko blagajno. Takšnega sodelovanja si vedno želimo.

Franc Golavšek,
LD Polzela

Lovski tabor za obletnico KPJ 1962

Lovska družina »Prežihovo« je priredila za 20. letnico KP Jugoslavije lovski tabor v gozdu, last slavnega Prežihovega Voranca na Prežkem vrhu. Slavnostno zborovanje se je pričelo že zvečer pri tabornem ognju in je najstarejši član KPJ Beno Kotnik v jedrnatem govoru orisal zgodovino tega prelepega kraja pri Prežihovem. Poleg slovesnega rajanja

Lovska koča LD Prežihovo

so lovci priredili streljanje na umetne golobe in streljanje z malokalibrsko puško, ki se ga je predvsem udeležila mladina. Najboljši strelci so bil tudi nagrajeni.

Dobiček od te prireditve je namenjen za letošnjo dograditev lovske koče pod Uršljo goro.

Saj je ta kraj zaradi Prežihovine in Uršlje gore zgodovinski ter ga obiskujejo šole in turisti tudi zavoljo lepote pokrajine in znamenite tovarne plemenitih jekel, Ravne na Koroškem.

Ime Prežki vrh izhaja od prež, kakor so nekdanji prebivalci

imenovali posamezne utrdbe nad dolino, od koder so »prežali« na morebitne pojave roparskih sovražnikov. Od tod tudi ime Prežih. Ta uspeli tabor bo ostal vsem v prijetnem spominu.

Jože Rus
LD Prežihovo

Iz LD Veliki Gaber

Letošnja zima je močno prizadela tudi divjad. Na zadnjem lovskem posvetu je družina odločila, da so vsi člani dolžni skr-

beti za krmljenje in varovanje fazanov, jerebic in srnjadi v lovišču. Pri obhodu lovišča Sela-Šumberk so pa ugotovili, da je nastala huda stiska in lakota pri divjih prašičih. Hraniti se namreč morajo z izkopavanjem praprotnih in drugih korenov in korenik, kar je pa težko, ker so tla globoko zmrla. Lovci so naleteli na take izgrebine, kakor da bi bili strelski jarki. Po vsej verjetnosti mlajši prašiči ne bodo zdržali letošnje zime. Nekateri ljudje iz te okolice pripovedujejo, da v smeri Suhe krajine tu in tam nalete na zelo opešane in izstradane prašiče, tako da jih celo s palico dosežejo. Zavoljo izredno milih zim preteklih let, se je stalež prašičev v Selo-Šumberku, zlasti v Suhi krajini in okolici Žuženberka, zelo povečal, ker so imeli kar ugodne pogoje. Zato je LD Vel. Gaber planirala zadnje brakade pretežno in samo na divje prašiče. Posebej še zato, ker so bile velike pritožbe od strani kmetov zaradi škod na polju, predvsem po prašičih. Do konca januarja 1963 je bilo uplenjenih osem prašičev, kar je za tukajšnje razmere kar dober uspeh.

Ferdo Zupančič, LD Vel. Gaber

LD »Javornik«, Postojna je pod vodstvom gospodarja družine F. Sajeveca izvedla sedem akcij za zimsko pomoč divjadi s sodelovanjem gozdarjev Gozdnega gospodarstva Postojna. Položili smo seno in kostanj. Ekipe so v ogroženih krajih v sporazumu z Gozdnim gospodarstvom, občino in lastniki gozdov podrle jelke z omelo, ki je bila poleg iglovjaja najboljša naravna hrana divjadi. Akcije je najbolj otežkočala ostraburja, ki je na postojnskem doma. Do hrane smo divjadi pota odprli z gazmi. Slike kažejo delo ekip.

Dr. Lado Lovrenčič

Vse slike foto Fr. Stefančič

Iz zapisnika posveta LD Orlica, 3. marca 1963

Lovci so redno oskrbovali 142 obiskovanih krmišč za srnjad. Do danes so položili skoraj 2500 kg detelje, otave in sena. To krmo so darovali KZ Vuzenica 500 kg, kmetje-lovci 1500 kg, 500 kg plača LD Orlica raznim dobaviteljem, kočarjem in posestnikom. Pri akciji za krmljenje se je najbolj izkazal gozdar Adolf Osrajnik, ki je sam vzdrževal 75 krmišč ter položil skoraj 1000 kg krme. Na pobudo družine so tudi gospodarske organizacije priskočile na pomoč. Gozdni obrat je po svojih uslužbencih in gozdnih delavcih organiziral posek starih jelk z belo omelo. Tudi Kmetijska zadruga Vuzenica je to organizirala pri gozdnih posestnikih. Obe organizaciji sta prispevali skupno 35 kg. ptičje krme. Fazanom smo položili okoli 50 kg koruze, ne všteta količina, ki so jo posamezniki preko zime redno trosili fazanom. Tudi nekaj divjega kostanja je družina priskrbela za stradano divjad. Tako velika akcija je lahko uspela le s pomočjo discipliniranih in zavednih članov družine in ljubiteljev divjadi, kakor tud obeh gospodarskih organizacij, ki sta priskočili s svojim terenskim osebjem. Že takoj v jeseni, ko je zapadel sneg, so se lovci zavedeli nevarnosti visokega snega in klatečih se psov. Dotlej je bilo pokončanih 19 psov. Spočetka so se nekateri lastniki takih psov protivili, a so kasneje uvideli, da je pokončanje klatežev edina možnost za obvarovanje divjadi. Kljub vsem tem ukrepom je pogin divjadi občuten. Po nepopolnih podatkih je od mraza in snega poginilo 22 srnjadi, psi so jih raztrgali 22, 2 onemogli živali so napadle lisice, ena žival je bila zastreljena po divjih lovcih. Posvet je sprejel sklep, da se zaradi ponovnega nastopa mraza krmljenje v nezmanjšani meri na-

daljuje in na pomlad ugotovi stalež divjadi; v lovni sezoni bo izveden le strogo gojitveni odstrel. Lovci so tudi ugotovili, da zaradi globokega snega divjad mnogokrat ni mogla niti do položene krme. Zato so lovci krmo predstavljali in jo približevali predelom, kjer se je srnjad zadrževala, sicer bi bil njen pogin še občutno večji.

Peter Šatur, Vuhred

V gosteh pri LD Šmarje pri Jelšah

Dne 11. nov. 1962 sta priredili šmarska in leंबरška družina skupen lov, ki smo se ga kot gostje udeležili štirje iz LD Brestanica. Lov je ob vzorni organizaciji potekal sistematično in disciplinirano. Imeli smo poleg drugega priložnost, da smo videli in se prepričali o pravem lovskem tovarištvu med družinama in resničnem tovarištvu med posameznimi lovci. Priporočal bi lovskim družinam, da bi redno prirejale take skupne love, na katerih se razvija

in krepí pravo lovsko tovarištvó in se neprísiljeno obravnavajo tudi skupni lovski problemi.

Franc Kozjek, LD Brestanica

LD Gornje polje

Ni lovca, ki se ne bi ob letošnji zimi spomnil naše uboge divjadi, ki je v visokem snegu tavalá po gozdovih. V akcijo so stopili tudi najstarejši lovci, saj so menili, da ne bi bilo prav, če tudi oni ne bi pomagali divjadi v taki stiski. Krmíjenje v lovišču naše LD Starše je bilo dobro organizirano, saj nas ni iznenadil sneg. Ze prej

smo navadili divjad na krmišča, ki jih je tako redno obiskovala. Ko je zapadlo več snega, smo se poslužili sani in tako zagotovili nemoteno oskrbovanje divjadi.

Tone Kirbiš, LD Gornje polje

Iz LD Boreča — Prekmurje

V preteklem letu so se divji prašiči prvič pojavili pri nas ob zorenju koruze in na poljskih kulturah, največ na koruzi in naredili škode za več ko 100 000 din, po cennitvi. Drugič jih je preko meje iz Madžarske prignala letošnja trda zima. V Kordelu je bilo 13 pra-

šičev in s sodelovanjem prebivalstva obmejnih vasi smo v dveh pogonih uplenili osem ščetinarjev, med njimi brejo svinjo s petimi zametki, težko 140 kg. Ostali prašiči so ušli čez mejo, od koder se do sedaj niso vrnili.

Štefan Kuhar, Pebrovci

Jubilanti

Ivan Šepul, 50!

Ni še mnogo, toda: kot koroški rojak iz rodu lovcev in gozdarjev, je tudi sam začel s to prakso na tedanjem Thurnovem veleposestvu v Črni, kjer je bil spočetka v šoli svojega očeta, znane ga lovca. Ko je dovršil gozdarško šolo, tečaj za lovstvo in preparatorstvo v Mariboru, je tudi že dobro obvladal lovske veščine. Srce ga je vlekle k lovu in divjadi in temu se je ves posvetil. Kot lovca ga je seveda zanimalo orožje in izuril se je v puškarski

stroki, tako da mu je puško obnoviti, igrača. Izdela elegantno puško kopito, vstavi nove cevi za repetirko ali jih brunira, preuredi sprožila za lovske namene, precizno montira lovske daljnogled, kot izvrsten strelec natančno pristrelil risanico in puško na željo okraši z lepimi gravurami. Prav umetniško rezbari in njegova specialiteta so lovski motivi iz jelenje rogovine za sponke, broše, okraski na šatuljah, tobačnicah, pepelnikih, skrinjicah in pod. Ob jugoslovanski lovski razstavi 1956 v Ljubljani je npr. tako izdelal in umetniško okrasil ohišje spominjskega pepelnika za maršala Tita. Veže gamsove in druge čope, montira trofeje, stroji kožuhovino, popravlja glasbene avtomate in še mnogokaj. Nič manj ni spreten v gačenju živali, dermoplastiki, v čemer se je posebno izuril pri znanem preparatorju Wimmerju iz Münchena, ko je jubilar kot lovec služboval na Belju. V tej lovski Indiji Koromandiji si je s vojo dojemljivostjo pridobil izredno teoretično in praktično znanje o gojitvi in lovu, zlasti jelenjadi, divjih prašičev in faza-

nov. V ostalem lovu si je svoje znanje še dopolnil, ko se je vrnil na domače gore v Mežico, od tam v Zasavje h Gozd. gospodarstvu Brežice, od koder je 1950 prišel kot preparator in oskrbnik k Tehniškemu muzeju Slovenije v gradu Bistra pri Vrhniki, nekdanjemu samostanu belih menihov, kartuzijcev. Tam sta tudi gozdarski in lovski muzej, za katerega je izdelal in še izdeluje mnogo zanimivih in edinstvenih razstavnih predmetov, plastik in zlasti maket raznih gozdnih in lovskih naprav, žag in mnogo drugega. V svoji spretnosti ni mali temveč veliki vseznalec. V lovu ni večšine, ki bi je dovršeno ne obvladal, od lova s puško do vseh vrst lovljenja s pastmi in nastavljanja strupov. Tudi v ribištvu in ribogojstvu je doma. Kako dovršeno oponaša glasove in klice živali brez vsakih umetnih pripomočkov, ga je treba le slišati. Redki so lovci, ki bi se na tako širokem polju lovskih veščin in spretnosti z njim kosali. Član je LD Borovnica in sodejuje tudi pri upravljanju gojitvenega lovišča LZS »Ljubljanski vrh«. Za zasluge je tudi odlikovan. Droben, suhljat, a tembolj žilav mož hodi petdesetletni muzejski oskrbnik z dolgim, umerjenim korakom, značilnim za gorjane in noben pojav v okolici in naravi ne uide njegovemu vidu. Noben srnjak ali lisica, nobena vidra, divja mačka, dihur ali krugulj se ne morejo pritažiti, nobena postrv ali sulec v Bistri prikriti, pa tudi nobena roparica uiti njegovim strokovnjaško nastavljenim pastem. Le stopite v njegovo delavnico oziroma atelje, pa se vam odpre pester in zanimiv svet njegovega ustvarjanja. Poseben čar vsemu daje njegova lovska latinščina, ki jo v živih opisih lovskih dogodkov in nešteti in načinah podaja v plastični besedi domače govorice tako slikovito, da se mlajšemu lovcu taja srce. Daleč čez domače meje znanemu jubilaru želimo, da nas bi še dolgo zabaval s kleno latinščino in mlajšim lovcem kazal, kako se pravilno in pravično »lovski reči streže«. Mojster Šepul, še na mnoga zdrava leta!

Lovski tovariši — M.

Vladimir Ban — 50 let, član LD Ormož, podpredsednik LZ Ptuj, predstojnik Okr. sodišča v Ptuj, je že 32 let delaven v lovskih vrstah. Saj je lovsko kri poddedoval po očetu i dedu ter je daleč naokrog znan kot vzoren lovec in tovariš. Za svoje delo v lovski organizaciji in za zasluge za napredek lovsstva je bil že dvakrat odlikovan. Spoštovanemu jubilaru od srca želimo, da bo še za naprej imel mirno roko, bistro oko

in mladeniško srce ter s svojim zdravim humorjem ostal naš plemeniti tovariš!

LD Ormož — G. O.

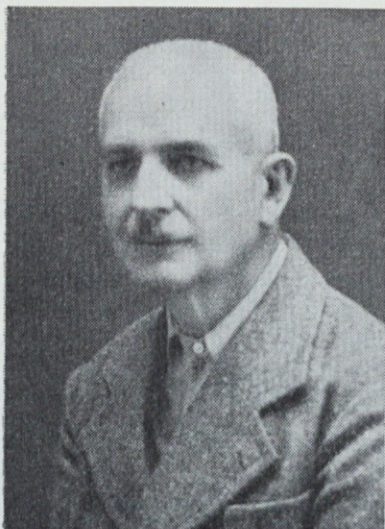
Peter Derlink 80 let, član LD Cerkno, je od mladih nog zavzet za naravo in lov, za katerega ga je navdušil oče, ko sta hodila že 1899 v Črni vrh na petelina. Leta 1908 je odšel v Severno Ameriko, od koder se je 1912 vrnil in se takoj vključil v tedanjo lovsko organizacijo na Cerkljanskem. Potem mu je delo v lovstvu prekinila prva svetovna vojna do 1919, ko je zopet dobil lovske pravice in je posvetil ves prosti čas lovstvu do 1943, ko je moral skriti puško pred okupatorji. Leta 1946 je bil med prvimi ustanovitelji LD Cerkno in sedaj njen častni član. Še vedno krepek, pridno zahaja v lovišče ter je pravi lovski tovariš s svojo nesebičnostjo in vzglednim tovarštvom. Za svoje plodno delo

v lovski organizaciji ga je LZS odlikovala z Redom za lovske zasluge II. stopnje. Jubilaru in spoštovanemu tovarišu želimo še mnogo let lovskega udejstvovanja in veselja v prelepi okolici Črne vrha!

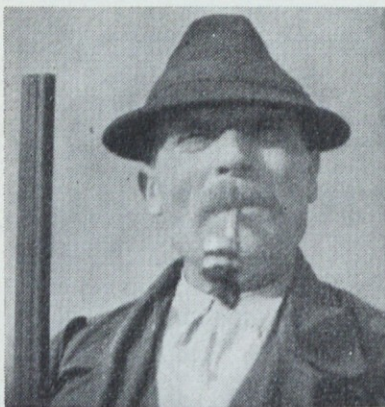
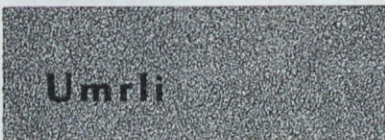
Člani LD Cerkno

Vinko Toplak, ustanovitelj in član LD Bresnica pri Ptuju, njen bivši dolgoletni starešina, ima za seboj pol stoletja požrtvovalnega dela v lovski organizaciji in pri vzgoji mladih lovcev. Vzgleden lovec in vinogradnik je še prav tako delaven, poln humorja in rad zapoje »En starček...« Jubilantu in dobremu lovskemu tovarišu iskreno čestitamo in mu kličemo, še na mnoga leta v naših lovskih vrstah!

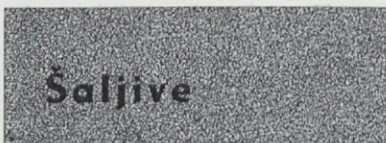
Lovci LD »Bresnica« pri Ptuju

Franc Slanovec, član LD Kamnik, mnogoletni lovski čuvaj, odlikovan z znakom za zasluge, 82 let.

Peter Švab, član LD »Udenboršt« 44 let.

Jože Slemenik, član LD Velenje, iskren tovariš, 67 let.

Na lovu

Tovariši lovci, pozdravljam goste kakor tudi člane družine! Danes bo lov na divje prašiče in streljamo srne!

Franc Golavšek, LD Vransko

Znašel se je

Tudi v naši Čavenski lovski družini je tako, ko nehajo lovi na jerebice, fazane, zajce in na srnjad ter se prično pogoni na divje prašiče, tedaj »zmanjka« lovcev. Zato je lovška družina za neupravičen izostanek zapretila s kaznijo »jurja«, za udeležence pa zastonj ceho na zadnjem pogonu. Pri zadnjem pogonu se je pa znašel en lovec več kakor jih je bilo na lovu, pa ga je vodja lova malo »nastrelil«. Ukorjeni je menil, da se je udeležil vsaj zadnjega pogona zato, da ne bo pred prihodnjo lovsko sezono razglašen kot »kaznjeneec«.

Gonjač

Kako se strže ščetinarjem

Mlada poljčanska lovca Jurij in Tone sta se nek večer odpravila ob vznožje Boča v Ljubno čakati ščetinarje. Njiva, na kateri sta pričakovala ščetinarje je ravno pod hlevom, zato sta zlezla kar na skedenj, od koder sta lahko

videla na njivo in okolico. Ob sanjavi mesečini sta pa v mehkem in toplém senu tudi sama zasajala v tiho jesensko noč.

Toda ščetinarji niso spali. Mor-da so celo slutili, da njihova zasledovalca že spita in so se odpravili na njivo pod hlevom. Lovca sta med lomastom in kruljenjem prašičev najbrže kovala načrte, kako bosta s puškama gospodarila nad črnuhi. Njuna sreča je morebiti bila, da jima dolge noge niso visele iz skednja, ker bi sicer mastni čevlji prišli v želodec ščetinarjev.

Ob slovesu ščetinarjev od opustošene njive, so lovčema voščili še dobro jutro, da sta se zbudila in zagledala razdejano njivo. Dobro naspana sta se Jurij in Tone zopet vrnila v dolino.

Hermína Fornezi,
Poljčane

Mi nimamo lisic!

Lovci so se pogovarjali, pa vpraša Cene, ali ne bi šli popoldne pogledat v Zvirk za kakšno lisičko. Čuvaj Tone ga zavrne, da je to jalovo, saj nimamo lisic. Še tisto noč mu je lisica vzela kokoš.

Podčavenski

Voščilo

Dekle: Dober pogled!
Lovec: Hvala, saj...

Opomin

Disciplinski: Ti Jaka, če še enega zatajiš — letiš!

Jaka: Brez skrbi, bom že bolje meril.

